

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA EVROPSKÉ INTEGRACE

Zapojování Velké Británie do evropských integračních procesů

Great Britain in the European Integration Processes

Student: Vendula Janečková

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Iva Honová

Ostrava 2008

Čestné prohlášení:

Prohlašuji, že jsem celou bakalářskou práci včetně příloh vypracovala samostatně.

V Ostravě dne 25. dubna 2008

.....

Vendula Janečková

S poděkováním za odbornou pomoc a za věnovaný čas svému vedoucímu bakalářské práce
Ing. Ivě Honové.

OBSAH

Úvod	2
1 Charakteristika Velké Británie	5
1.1 Geografická, demografická a administrativně-správní charakteristika	4
1.2 Politický systém a politika Velké Británie	8
1.3 Ekonomická charakteristika Velké Británie	10
1.4 Historické souvislosti vstupu Velké Británie do ES.....	12
2 Členství Velké Británie v mezinárodních organizacích a integračních seskupeních	16
2.1 Univerzální mezinárodní organizace	17
2.1.1 Organizace spojených národů.....	17
2.1.2 Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj.....	20
2.1.3 Světová obchodní organizace	20
2.2 Partikulární mezinárodní organizace	21
2.2.1 Commonwealth.....	23
2.2.2 NATO	24
2.2.3 Rada Evropy	26
2.3 Integrační seskupení	28
2.3.1 Evropské sdružení volného obchodu.....	29
3 Velká Británie a její vztah k Evropské unii	32
3.1 Zapojení Velké Británie do orgánů EU	33
3.1.1 Evropská Rada	33
3.1.2 Rada Evropské unie	34
3.1.3 Evropská komise.....	35
3.1.4 Evropský parlament.....	36
3.1.5 Evropský soudní dvůr	37
3.1.6 Evropský účetní dvůr.....	38
3.1.7 Evropský hospodářský a sociální výbor	38
3.1.8 Výbor regionů.....	39

3.2	Předsednictví Velké Británie	41
3.2.1	Britské předsednictví	42
3.3	Rozpočet EU a problematika britského rabatu	44
3.4	Lisabonská smlouva, její význam a vliv na Velkou Británii	47
Závěr		51
Seznam použité literatury		53
Seznam zkratek a symbolů		59
Seznam tabulek a obrázků		60
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce		61
Seznam příloh		62

Úvod

Integrační procesy jsou jedním z nejtypičtějších jevů druhé poloviny 20. století a počátku 21. století. Jde o složité procesy, které jsou ovlivňovány celou řadou ekonomických, politických, sociálních, kulturních, náboženských a jiných faktorů. Jejich výsledkem je vznik, příp. rozvoj integrační spolupráce mezi jednotlivými národními ekonomikami celého světa. Integrace je proto na obecné úrovni nejčastěji definována jako proces postupného propojování, sbližování nebo také slučování národních ekonomik do větších celků.

Přibližně od poloviny dvacátého století se začaly v Evropě velmi intenzivně prosazovat integrační snahy. Zásadním podnětem byl konec 2. světové války, která utvrdila přední politiky, intelektuály a jiné významné osobnosti v tom, že je nezbytné takovým konfliktům předcházet. Proto začala intenzita integračních procesů nabírat na síle a postupně začala vznikat různá společenství (např. Evropské společenství uhlí a oceli, Evropské hospodářské společenství, Evropské sdružení volného obchodu) a důležité mezinárodní organizace (např. Organizace spojených národů, Organizace Severoatlantické smlouvy, Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj).

Cílem této bakalářské práce je analyzovat postavení, resp. zapojování Spojeného království Velké Británie a Severního Irska do evropských integračních procesů, ať už těch minulých nebo současných. K dosažení tohoto cíle by mělo přispět zejména hodnocení a sumarizace vzájemných vztahů Velké Británie s vybranými mezinárodními organizacemi a integračními seskupeními - zejména pak s Evropskou unií. Proto jsou v práci popsány a analyzovány některé specifické aktivity, které jsou pro Spojené království v rámci Evropské unie typické. Tato specifika totiž mohou částečně napovědět, jakým směrem se bude postavení Velké Británie v Evropské unii v budoucnu ubírat.

První kapitola „Charakteristika Velké Británie“ je obecně zaměřena na celkovou charakteristiku Británie. Proto je tato kapitola rozdělena do několika oddílů, v nichž bude postupně rozebrána geografická, demografická a administrativně-správní charakteristika Spojeného království. Dále následuje stručná charakteristika politického systému Velké Británie a její ekonomická charakteristika. A jelikož měl na Velkou Británii

a britskou ekonomiku pozitivní vliv její vstup do Společenství, závěr první kapitoly je věnován nejdůležitějším historickým souvislostem tohoto britského přistoupení.

Druhá kapitola „Členství Velké Británie v mezinárodních organizacích a integračních seskupeních“ je již do určité míry zaměřena na analýzu zapojování Británie do integračních procesů. Konkrétně je analyzován vztah Velké Británie s vybranými mezinárodními organizacemi a následně také její vztah k Evropskému sdružení volného obchodu.

Poslední kapitola „Velká Británie a její vztah k Evropské unii“ je plně věnována analýze vzájemných vztahů Spojeného království a Evropské unie. V souvislosti s tímto tématem jsou také charakterizována některá specifika, kterých Británie za dobu svého působení ve Společenství intenzivním vyjednáváním dosáhla.

Celý text bakalářské práce je doplněn tabulkami, příp. mapami pro lepší srovnání a prezentaci uvedených informací. Další tabulky jsou uvedeny také v přílohách této práce.

1 Charakteristika Velké Británie

1.1 Geografická, demografická a administrativně-správní charakteristika

Velká Británie je ostrovní stát ležící v severozápadní Evropě, který je od evropského kontinentu oddělen průlivem La Manche a Severním mořem. S rozlohou 244 820 km² je největším ostrovem celé Evropy a osmým největším ostrovem na světě. Ve Velké Británii žije 60 776 238 obyvatel¹.

Velká Británie, resp. celým oficiálním názvem Spojené království Velké Británie a Severního Irska představuje unii čtyř historických zemí: Anglie, Skotska, Walesu a Severního Irska.

Obrázek č. 1.1: Mapa Spojeného království Velké Británie a Severního Irska

Zdroj: CIA - The World Factbook [13]

¹ Stav k červenci 2007, zdroj: CIA - The World Factbook [13]

Anglie je největší a nejlidnatější země Spojeného království Velké Británie a Severního Irska. Má rozlohu přibližně 130 395 km² a necelých 50,8 milionů obyvatel. Metropolí Anglie a jejím největším městem je Londýn, jenž je současně metropolí Spojeného království. Londýnem rovněž protéká nejdelší řeka Británie - Temže (346 km). Úředním jazykem je samozřejmě angličtina. Anglie zahrnuje centrální a jižní část ostrova a několik přilehlých ostrovů. Je blíž kontinentální Evropě než kterákoliv jiná část Velké Británie. Od Francie ji odděluje „pouhých“ 38 km široká mořská úžina průplavu La Manche.

Anglie je spravována přímo centrálními institucemi Spojeného království, ostatní země pak mají různou míru autonomie. Má velice komplikovaný čtyřstupňový systém správního členění. Nejvyšší stupeň správních jednotek představují regiony, jichž je celkem devět. Výrazně se mezi sebou liší v rozloze i počtu obyvatel. Vedle Velkého Londýna jsou dalšími regiony:

- Severovýchodní Anglie (North East England),
- Severozápadní Anglie (North West England),
- Yorkshire a Humber (Yorkshire and the Humber),
- Západní Midlands (West Midlands),
- Východní Midlands (East Midlands),
- Východ Anglie (East of England),
- Jihozápadní Anglie (South West England),
- Jihovýchodní Anglie (South East England).

Tyto regiony jsou zároveň anglickými obvody pro volby do Evropského parlamentu. Přestože mají všechny stejné postavení, Londýn je jediným regionem, který má samosprávu. Každý region zahrnuje jeden nebo více celků na úrovni hrabství. V Anglii existují dva typy hrabství: metropolitní a nemetropolitní. Metropolitních hrabství je celkem šest, dále se členění na metropolitní distrikty (samosprávné obvody). Nemetropolitní hrabství pokrývají většinu území Anglie a to především ve venkovských oblastech. Člení se na nemetropolitní distrikty (samosprávné obvody). Anglické distrikty (správní celky přibližně na úrovni českých okresů) mohou mít status městského okresu, města či královského městského obvodu. Zvláštní postavení má hlavní město Londýn, které se člení na 32 samosprávných obvodů a na historické, finanční a obchodní středisko - The City. Základní jednotkou územní samosprávy jsou farnosti (resp. obce). Ty v podstatě představují specifickou formu místní demokracie.

Skotsko je autonomní země, která tvoří nejsevernější část Velké Británie. Má rozlohu 78 782 km² a něco málo přes 5,1 milionů obyvatel. Hlavním městem Skotska je Edinburgh, ovšem není to město největší. Tím je Glasgow, který má 1 100 000 obyvatel a v jehož aglomeraci žije asi 40 % všech obyvatel Skotska. Vedle angličtiny je úředním jazykem také skotská gaelština a skotština.

Skotsko se původně členilo na 34 hrabství. V roce 1890 byla nahrazena modifikovaným členěním na hrabství administrativní a tyto správní celky pak byly nahrazeny systémem regionů v roce 1975. Nakonec však došlo i k jejich zrušení - některé regiony byly rozděleny mezi několik správních oblastí, jiné zůstaly v podstatě zachovány. Od 1. dubna 1996 existuje ve Skotsku 32 správních oblastí (unitary authorities), které jsou zároveň skotskými obvody při volbách do Evropského parlamentu. Jde tedy o jednostupňový systém správního členění.

Wales je země s omezenou autonomií, jež se rozprostírá na západě ostrova. Wales obývá keltský národ Velšanů. Má rozlohu 20 779 km² a žijí zde téměř tři miliony obyvatel. Od roku 1955 je hlavním městem Cardiff. Úředním jazykem je vedle angličtiny také velština. Největší koncentrace obyvatelstva se nachází v jižním Walesu ve městech Cardiff, Swansea, Newport a v jejich okolí.

Wales má od 1. dubna 1996 stejný jednostupňový systém administrativní členění jako Skotsko. Ve Walesu existuje 22 správních oblastí (unitary authorities). Také v tomto případě platí, že správní oblasti jsou zároveň velšskými obvody pro volby do Evropského parlamentu. Správní oblasti se dále člení na obce a města. Z těchto 22 správních oblastí je 9 hrabství, 3 města a 11 městských hrabství - tyto celky pak mají stejný status.

Severní Irsko je čtvrtým státem Spojeného království. Má rozlohu 13 843 km² a čítá asi 1,7 milionu obyvatel. Hlavním a zároveň největším městem je Belfast. Belfast spolu s okolím zahrnuje jednu třetinu populace Severního Irska. Jak už sám název napovídá, Severní Irsko se rozkládá v severovýchodní části ostrova Irsko, na jihu a západě hraničí s Irskou republikou.

Severní Irsko se skládá ze šesti hrabství, ačkoliv pro správní účely se již nepoužívají. V současné době se území Severního Irska dělí na 26 okresů, které mají odlišné hranice než hrabství. Tyto okresy jsou zároveň irskými obvody při volbách do Evropského parlamentu. Pět sídel v Severním Irsku má rovněž městský status. Jedná se o Armagh, Belfast, Derry, Lisburn a Newry.

Spojené království má také dvanáct zámořských zemí a území po celém světě. V současné době se jedná o Kajmanské ostrovy, Falklandy, Jižní Georgii, Montserrat, Pitcairnovy ostrovy, ostrov Svatá Helena, Britské antarktické území, Britské indicko-oceánské území, Turks a Caicos, Britské Panenské ostrovy, Bermudy a Anguillu. Přehled těchto území najdete také v příloze č. 2: „Přehled zámořských zemí a území Velké Británie“. Vzájemné vztahy EU a těchto zámořských území jsou určovány členskými státy. Ve sféře obchodních vztahů platí, že tyto země vyvážejí své produkty na vnitřní trh Unie bezcelně, ovšem opačný tok zboží může být celní politikou upravován. Ve sféře neobchodních vztahů platí oboustranný volný pohyb pracovníků. Tato opatření však mohou být na základě konkrétních podmínek a požadavků měněna a specifikována.

Další podobná zvláštní opatření jsou uplatňována také v případě britských Normanských ostrovů, ostrova Man v Lamanšském průlivu, britské královské kolonie Gibraltar a nebo v případě britských vojenských základů v Akrotiri a Dhekelii na Kypru. (Pozn.: Tato výše zmíněná zámořská území se nepovažují za součást Spojeného království.)

Jak už bylo v úvodu řečeno, ve Spojeném království žije asi 60,8 milionů obyvatel. Hustota zalidnění je poměrně vysoká - 248 osob na km² (což je např. dvakrát více než v České republice). Národnostního složení obyvatelstva pak dokumentuje následující tabulka č. 1.1: „Národnostní složení obyvatelstva Velké Británie.“

Tabulka č. 1.1: Národnostní složení obyvatelstva Velké Británie

Britové	94,0 %	z toho 79,8 % Angličané 9,0 % Skoti 4,0 % Irové 1,2 % Velšané
Indové	1,4 %	
Obyvatelé z karibských ostrovů	1,0 %	
Pákistánci	0,8 %	
Bangladéšané	0,2 %	
Číňané	0,2 %	
Afričané	0,2 %	
Ostatní	2,2 %	

Zdroj: Encyklopedie Zeměpis světa [2], vlastní zpracování

Obyvateli Spojeného království jsou vedle Angličanů, Velšanů, Skotů a Irů také přistěhovalci, většinou ze zemí Commonwealthu (tj. bývalých britských kolonií). Stručný přehled všech zemí Commonwealthu je uveden v příloze č. 1: „Přehled zemí Commonwealthu“.

1.2 Politický systém a politika Velké Británie

Spojené království je konstituční monarchií. Spoléhá se na tradiční právní systém, oddělené ústavní právo, zvyky a důležité historické dokumenty jako je např. Magna Charta Libertatum z roku 1215. Spojené království je jednou ze tří demokratických zemí světa (spolu s Novým Zélandem a Izraelem), kde neexistuje psaná ústava.

Britský vládní systém je rozdělen, podobně jako v řadě jiných evropských zemí, na moc legislativní (zákonodárnou), exekutivní (výkonnou) a justiční (soudní).

Výkonnou moc představuje premiér („The Prime Minister“) a jeho vládní kabinet. Formálně ovšem drží veškerou výkonnou moc v rukou královna, která po dohodě s parlamentem předsedu vlády jmenuje. Současným premiérem je James Gordon Brown², představitel Labour Party. Svůj úřad zastává od roku 2007, kdy vystřídal v této funkci Tonyho Blaira³. Vláda včetně premiéra a dalších členů tvoří „Vládu Její Výsosti“. Je odpovědná parlamentu. Podle současných zvyklostí je předseda vlády zároveň členem dolní komory parlamentu.

² James Gordon BROWN (narozen roku 1951) byl poprvé zvolen do parlamentu v roce 1983. V 80. letech byl postupně mluvčím opozice pro průmysl a obchod, stínovým ministrem průmyslu a obchodu a v roce 1992 se stal stínovým ministrem financí. V současné době je předsedou labouristické strany a předsedou vlády.

³ Tony BLAIR, britský politik, se narodil v roce 1953. V roce 1975 vstoupil do labouristické strany a v roce 1983 byl poprvé zvolen do parlamentu. Usiloval o reformu strany, která již za Margaret Thatcherové začala ztrácet na popularitě. V roce 1994 byl zvolen novým předsedou vlády a díky své volební kampani v roce 1997 vyhrál volby s drtivou převahou, čímž jeho strana získala v parlamentu bezprecedentní absolutní většinu.

Zákonodárnou moc představuje dvoukomorový parlament, jež se skládá ze Sněmovny Lordů („The House of Lords“) a Dolní sněmovny („The House of Commons“). Sídlem britského parlamentu je Westminsterský palác v Londýně. Dolní komora má 646 členů, kteří jsou voleni přímo ve všeobecných volbách. Jejich funkční období trvá pět let. Naproti tomu členové Sněmovny Lordů jsou obvykle jmenováni. Je zde přibližně 700 členů, ačkoliv jejich počet není přesně stanoven. Sněmovna Lordů se skládá z dědičných i nedědičných „pairů“, biskupů anglikánské církve a také dvou arcibiskupů.

Ve Spojeném království je tedy bipartitní politický systém. U vlády se střídá Konzervativní strana (tj. pravice, jejíž předsedou je David Cameron) a Labouristická strana (tj. levice, jejíž předsedou je současný premiér James Gordon Brown). Třetí největší politickou stranou je potom Liberální strana, v jejímž čele stojí Vince Cable. Ze známých britských neparlamentních stran stojí za zmínku také Strana za nezávislost Spojeného království, která prosazuje vystoupení Británie z Evropské unie a její absolutní nezávislost.

Panovník Spojeného království má rozsáhlé formální pravomoci, ale jeho role je především ceremoniální. Žádný zákon však nemůže vejít v platnost, dokud není podepsán panovníkem. Současná panovnice, královna Alžběta II., nastoupila na trůn po svém otci Jiřím VI. v roce 1952, korunována byla o rok později (tj. v roce 1953). Alžběta II. své královské výsady uplatňuje jen na radu ministrů a každý týden se schází na poradě s premiérem. Její nejviditelnější ústavní rolí je předsednictví při každoročním zahájení činnosti parlamentu.

Alžběta II. není hlavou státu jen Spojeného království Velké Británie a Severního Irska, ale také Austrálie, Kanady a některých dalších zemí Commonwealthu. Seznam těchto států naleznete v příloze č. 1: „Přehled zemí Commonwealthu“ (jsou zvýrazněny červenou barvou).

1.3 Ekonomická charakteristika Velké Británie

Velká Británie je šestou největší ekonomikou na světě dle velikosti HDP po Spojených státech amerických, Číně, Japonsku, Indii a Německu. Dle velikosti HDP je druhou největší ekonomikou Evropy po Německu (velikost britského HDP: 2 147 mld. \$). Co se týče HDP na obyvatele, tak činí 35 300 \$ a Velká Británie díky němu obsadila 28. příčku v celosvětovém měřítku. Její hlavní město Londýn je jedním z tří hlavních světových ekonomických center - spolu s New Yorkem a Tokiem. Na druhou stranu má však britská ekonomika, v porovnání s jinými evropskými státy, nejvyšší míru nerovnosti příjmů.

Britská ekonomika se velice často označuje také jako „Anglo-saská ekonomika“ - tvoří ji ekonomiky Anglie, Skotska, Walesu a Severního Irska. Velmi důležitou charakteristikou britské ekonomiky je fakt, že zažívá období nepřetržitého ekonomického růstu. Také můžeme říci, že britský HDP roste poměrně solidním tempem. Meziroční tempo růstu HDP a vývoj dalších důležitých základních makroekonomických ukazatelů za posledních pět let potom dokumentuje tabulka 1.2: „Základní makroekonomické ukazatele“

Tabulka č. 1.2: Základní makroekonomické ukazatele

ZÁKLADNÍ MAKROEKONOMICKÉ UKAZATELE					
	2003	2004	2005	2006	2007
HDP - meziroční tempo růstu (v %)	2,7	3,3	1,8	2,8	3,1
Hodnota HDP (mld. GBP) - v tržních cenách	1.118,2	1.184,3	1.234,0	1.301,9	1.342,5
Obchodní bilance (mld. GBP)	- 29,4	- 35,0	- 44,2	- 46,4	- 51,0
Roční míra inflace (v %) - index CPI	1,4	1,3	2,0	2,3	2,4
Míra nezaměstnanosti (v %)	5,0	4,7	4,8	5,5	5,4
Bilance veřejných financí (v % HDP)	- 3,2	- 3,1	- 3,3	- 2,4	- 2,9
Čistý dluh veřejného sektoru (v % HDP)	33,1	35,2	36,9	37,3	37,7

Zdroj: National Statistics Online [23], vlastní zpracování

Růst HDP v roce 2006 dosáhl 2,8 % a poměrně výrazně tak překonal růst v roce 2005, který činil 1,8 %. Na růstu ekonomiky se podílely zejména výdaje spotřebitelů, vládní výdaje a firemní investice. Na tvorbě HDP se nejvíce podílely služby (zejména obchodní a finanční, distribuce, ubytování), doprava a skladování, stavebnictví apod.

Určitým negativem ekonomiky v roce 2006 byla inflace, která činila 2,3 %. Hlavní příčinou inflace byl růst cen zemního plynu a elektřiny. Centrální banka (tj. Bank of England) reagovala na růst inflace postupným zvyšováním základní úrokové sazby až na 5,25 %⁴. Dalším negativem britské ekonomiky v roce 2006 byla vyšší míra nezaměstnanosti, která se vyšplhala až na 5,5 %. Hlavní příčinou byl příliv pracovníků z nových členských zemí EU.

V roce 2007 pokračoval ekonomický růst poměrně solidním tempem. Meziroční růst HDP za rok 2007 činil 3,1 %. Na růstu ekonomiky se nejvíce podílely firemní investice, výdaje spotřebitelů a nepatrně také vládní výdaje. Na tvorbě HDP se tradičně podílely nejvíce služby - zejména obchodní a finanční (75,5 %), v menší míře výrobní sektor a stavebnictví (23,6 %).

V listopadu 2007 oznámil guvernér centrální banky, Bank of England, obavu ze silného zpomalení britské ekonomiky v roce 2008 kvůli dopadům globální úvěrové krize. Zároveň vyjádřil obavu z krátkodobého zvýšení inflace nad stanovený cíl (tj. nad 2 %) kvůli rostoucím cenám ropy a potravin. Určité zpomalení britské ekonomiky se začalo projevovat již ve čtvrtém čtvrtletí roku 2007. Na tento zpomalující ekonomický růst zareagovala britská centrální banka tím, že snížila hlavní úrokové sazby z 5,75 % na 5,5 %.

V roce 2008 nadále pokračuje globální úvěrová krize. Postupně dochází k omezování spotřebitelských výdajů a k poklesu cen nemovitostí. Také pokračuje trend růstu cen energií a potravin, rovněž dochází k oslabování britské libry. V únoru proto snížila britská centrální banka, Bank of England, hlavní úrokovou sazbu opět o čtvrt procentního bodu - tj. na 5,25 % ve snaze zabránit nepřetržitému zpomalování britské ekonomiky.

⁴ Britská centrální banka, Bank of England, může v rámci své monetární politiky měnit základní (hlavní) úrokovou sazbu v zemi, protože Spojené království není členem Eurozóny. Není tedy vázáno společnou měnovou politikou Evropské unie.

Růst hrubého domácího produktu pro rok 2008 je v současné době odhadován na 1,9 %. Tato hodnota by znamenala jedno z nejnižších meziročních temp růstu britského HDP za posledních patnáct let.

Významným mezníkem ve vývoji ekonomiky celého Spojeného království bylo jeho přistoupení do Evropských společenství v roce 1973. Od roku 1956 do roku 1964 byly totiž hospodářské výsledky Británie velmi neuspokojivé. Roční nárůst britské průmyslové produkce činil v průměru jen 2,8 %, zatímco v Německu to bylo 7,3 %, v Itálii 8,2 % a ve Francii 6,2 %. Také v roční míře růstu národního důchodu na obyvatele Británie výrazně zaostávala za členskými státy Společenství. Z tohoto důvodu tak Británie usilovala o přistoupení. Ovšem vstup Spojeného království do Společenství se mohl uskutečnit až po překonání počátečních problémů a obav jak ze strany Spojeného království, tak ze strany Společenství. Proto je třeba si přiblížit důležité historické souvislosti vstupu Velké Británie do Evropských společenství.

1.4 Historické souvislosti vstupu Velké Británie do ES

Velká Británie, resp. Spojené království Velké Británie a Severního Irska je země s bohatou a pestrá minulostí. Proto jsem se rozhodla zaměřit svou pozornost na nejdůležitější historické souvislosti dvacátého století, které jsou pro účely této bakalářské práce stěžejní.

Poté, co 11. listopadu 1918 skončila první světová válka, byla Evropa zdevastována. Všechny evropské státy se shodly na tom, že Evropu je nezbytné znovu vybudovat a to tak, aby se podobná situace již nemohla opakovat. Uprostřed tohoto poválečného idealismu a jakési euforie se mezi předními politiky a intelektuály začala rozšiřovat myšlenka vybudovat po vzoru USA „Spojené státy evropské“. Velká Británie však tuto myšlenku, jako jediný evropský stát, nakonec odmítla.

Všechny idealistické vize vytvořit jednotnou Evropu, ať už šlo o Spojené státy evropské nebo Panevropské hnutí, se nakonec v důsledku velké hospodářské krize postupně vytrácely z centra pozornosti. Navíc v roce 1932 zemřel největší propagátor Spojených států

evropských - Aristide Briand⁵. V roce 1933 se pak v Německu dostal k moci Adolf Hitler⁶ a ten měl o sjednocení Evropy zcela jiné představy:

*„Naše země, náš lid, naše kultura a naše hospodářství vyrostly z obecných podmínek v Evropě. Musíme se proto stavět nepřátelsky ke každému pokusu o zasévání nesouladu a destrukce do této evropské rodiny národů.“*⁷

V letech 1936 až 1938 Hitler rozšířil svou moc do dalších zemí, mezi nimiž bylo např. i Československo nebo Rakousko. V roce 1939 pak vypukla druhá světová válka. V této válce stála Velká Británie na straně Spojenců (spolu s Francií, SSSR, USA a dalšími zeměmi). Konec druhé světové války v roce 1945 byl pro řadu předních politiků a vládních představitelů ještě větším podnětem pro mezinárodní spolupráci než konec první světové války. Nacismu se tedy nepodařilo zničit myšlenku evropského federalismu.

V poválečném období začali evropští politici hledat způsob, jak efektivně zabránit dalšímu válečnému konfliktu. Jednou z nejvýraznějších osobností se stal britský politik Winston Churchill, který se proslavil zejména svým projevem ze dne 19. září 1946. V tomto projevu vyjádřil svou vizi, resp. způsob, kterým by bylo možné nastolit mír a svobodu. Churchill tehdy prohlásil: „**Musíme vybudovat jakési Spojené státy evropské**“.⁸

Role Velké Británie v následném poválečném evropském integračním procesu byla řekněme značně rozporuplná. Velká Británie v podstatě myšlenky na sjednocení Evropy podporovala, ovšem s ohledem na své kulturní a historické vazby na Spojené státy americké

⁵ Aristide BRIAND (1862-1932), francouzský politik, který byl v letech 1909-1929 jedenáctkrát ministerským předsedou a v letech 1925-1932 zastával funkci ministra zahraničí. Briand byl velkým stoupencem Společnosti národů. V roce 1926 obdržel Nobelovu cenu míru. Byl také jedním z tvůrců Briand-Kelloggova paktu (1928), jehož cílem bylo přispět k mírovému řešení mezinárodních sporů.

⁶ Adolf HITLER (1889-1945), německý diktátor v letech 1933-1945. V roce 1921 založil Národně socialistickou německou dělnickou stranu NSDAP (tj. nacistickou stranu) a v roce 1923 se neúspěšně pokusil o puč. Ve vězení, kam byl odsouzen, pak napsal knihu *Mein Kampf* (Můj boj), která se stala základem jeho demagogického programu. V roce 1933 byl jmenován kancléřem, poté se prohlásil za Vůdce „Třetí říše“ a zahájil pronásledování komunistů, demokratů a zejména Židů (tj. holocaust). Roku 1944 přežil pokus o atentát, ovšem dne 30. dubna 1945 spáchal Hitler sebevraždu ve svém berlínském úkrytu.

⁷ BOOKER, CH., NORTH, R.: *Skryté dějiny evropské integrace od roku 1918 do současnosti*, citace, str. 40

⁸ BOOKER, CH., NORTH, R.: *Skryté dějiny evropské integrace od roku 1918 do současnosti*, citace, str. 55

se v integračním procesu chovala značně zdrženlivě a velmi důsledně zvažovala veškeré aktivity, které by mohly ohrozit její suverenitu. A také to bylo důvodem, proč Británie nakonec odmítla vstoupit do Evropského společenství uhlí a oceli (ESUO).

Nakonec však Británie usoudila, že je dosti nerozumné stát zcela mimo evropské integrační tendence a proto usilovala o vytvoření pásma volného obchodu s průmyslovými výrobky. A když pak Evropské hospodářské společenství (EHS) zahájilo svou činnost, Británie začala svůj záměr realizovat o to intenzivněji. V roce 1960 bylo nakonec, díky této iniciativě Velké Británie, založeno Evropské sdružení volného obchodu (ESVO), které mělo fungovat jako konkurenční prostředí pro ESUO a EHS. Mezi základající členy kromě Spojeného království patřili také Rakousko, Švýcarsko, Švédsko, Norsko, Dánsko a Portugalsko.

V souvislosti s politickými změnami a na základě sledování prvních počínů EHS se Velká Británie nakonec rozhodla podat přihlášku do Evropských společenství⁹. Ovšem narazila na velký odpor Francie, v jejímž čele stál neoblomný a rázný prezident Charles de Gaulle¹⁰, který tuto přihlášku razantně zamítl.

Dne 16. října 1961 se Edward Heath¹¹ vydal do Bruselu, aby zde ve svém projevu odůvodnil, proč se chce Británie stát členem Společenství. Dne 8. listopadu pak byla zahájena formální jednání o možném britském vstupu do ES. V té době však Edward Heath ještě netušil, že jeden z členů, Francie v čele s de Gaullem, byl zcela proti britskému vstupu do Společenství (a to ještě předtím, než vyjednávání vůbec začalo).

⁹ Evropská společenství jsou od roku 1965, kdy byla podepsána Slučovací smlouva, souhrnným názvem pro Evropské společenství uhlí a oceli (European Coal and Steel Community), Evropské hospodářské společenství (European Economic Community) a Evropské společenství pro atomovou energii (Euratom).

¹⁰ Charles de GAULLE (1890-1970), francouzský generál a politik, který byl po osvobození Francie v roce 1945 krátce premiérem. V roce 1958 byl povolán k moci jako prezident. De Gaulle ve Francii zavedl novou ústavu tzv. Páté republiky. V zahraniční politice usiloval o obnovení postavení Francie jako velmoci, ostře vystupoval proti zájmům Spojeného království a USA.

¹¹ Sir Edward HEATH byl britský konzervativní premiér v letech 1970-1973. Do historie se zapsal především tím, že dovedl Velkou Británii do Evropského společenství. Následující volby v roce 1974 však vyhrála labouristická strana, kterou vedl Harold Wilson.

- Velkým problémem byl systém tzv. imperiální preference, který v tehdejších britském impériu a v Commonwealthu fungoval už více než šedesát let (Británie a její partnerské země v Commonwealthu obchodovaly mnohem více mezi sebou než s ostatními státy).
- Druhým důvodem bylo, že Británie nesměla do ES vstoupit dříve, než budou dohodnuty podrobnosti v oblasti Společné zemědělské politiky (pokud by byl Británii umožněn vstup před stanovením finančních podmínek Společné zemědělské politiky, je velmi pravděpodobné, že by Británie spolu s Německem veškeré francouzské návrhy při hlasování kvalifikovanou většinou zamítla).
- Třetí důvod sám Heath považoval za hlavní. Charles de Gaulle si myslel, že čím déle bude celou záležitost protahovat, tím větší šanci bude mít na zajištění výhodnějších podmínek. A to jak pro Společenství, tak pro samotnou Francii.

Dne 26. ledna 1963 byla britská žádost o vstup do Společenství formálně zamítnuta. Obdobný průběh měla i druhá žádost, kterou Spojené království podalo v červenci 1967 (Charles de Gaulle v té době ještě stále neměl zajištěn systém financování Společné zemědělské politiky, který by zaručil francouzským zemědělcům dotace). Ale i tento neúspěch Brity neodradil a ještě téhož roku byly zahájeny přípravy na další kandidaturu, která se uskutečnila v roce 1970.

Když se v roce 1969 stal novým francouzským prezidentem Georges Jean Raymond Pompidou¹², situace se obrátila ve prospěch Spojeného království. Pompidou totiž vstup Británie do ES podporoval, a proto se v roce 1973 stala Británie právoplatným členem Evropských společenství (společně s Irskem a Dánskem). Svůj specifický, zdrženlivý postoj k integračnímu procesu ovšem Británie nezměnila (což bude blíže rozebráno ve třetí kapitole).

Ovšem dříve, než se začnu věnovat již zmíněnému specifickému postavení Spojeného království v Evropské Unii, bych se chtěla zaměřit na nejdůležitější mezinárodní organizace, v nichž je Velká Británie řádným členem, příp. členem zakládajícím.

¹² Georges Jean Raymond POMPIDOU (1911-1974) byl nejdéle úřadujícím francouzským premiérem tzv. Páté republiky. V roce 1969 se stal devatenáctým francouzským prezidentem. Tuto funkci zastával až do své smrti v roce 1974, kdy zemřel na leukémii.

2 Členství Velké Británie v mezinárodních organizacích a integračních seskupeních

V této kapitole soustředím svou pozornost na ty mezinárodní organizace a integrační seskupení, které v minulosti ovlivňovaly anebo stále ovlivňují rozhodování či samotnou politickou strategii Velké Británie, resp. Spojeného království Velké Británie a Severního Irska.

„Mezinárodní organizací rozumíme sdružení států, která na základě právního aktu, kterým byla zřízena (mezinárodní smlouvy), trvale vykonává určité úkoly pro členské státy, a to vlastním jménem a vlastními orgány. Mezinárodní organizace požívá některých aspektů mezinárodněprávní subjektivity.“¹³

„Mezinárodní organizací rozumíme sociální instituci, která může vůči svému okolnímu prostředí vystupovat jako aktér. Mezinárodní organizace jsou charakterizovány interně přijatými a závaznými normami a pravidly, která byla přijata mezi členy. Tyto normy a pravidla určují pevně možnosti jednání členů a jejich zástupců v opakujících se situacích a vedou k předvídatelnosti vzájemného chování. Mezinárodní organizace se navenek vyznačují schopností autonomně vystupovat vůči svému okolí, tedy např. vůči státům a jejich zástupcům.“¹⁴

Při základní klasifikaci těchto organizací je možné využít několik klasifikačních kritérií. Já jsem si jako hlavní kritérium zvolila místní působnost těchto organizací. Z hlediska místní působnosti rozeznáváme dva základní typy organizací: univerzální mezinárodní organizace s celosvětovou působností a organizace partikulární, popř. regionální s působností omezenou¹⁵. Vybrané organizace následně řadím dle historického hlediska, tj. dle roku, kdy byly založeny.

¹³ WAISOVÁ, Š. Mezinárodní organizace a režimy, citace, str. 22

¹⁴ WAISOVÁ, Š. Mezinárodní organizace a režimy, citace, str. 21

¹⁵ BAŇOUC, H., FEDORKO, M. Mezinárodní organizace, str. 20

2.1 Univerzální mezinárodní organizace

Jak už bylo jednou řečeno, univerzální mezinárodní organizace se vyznačují tím, že mají celosvětovou působnost. Jsou charakterizovány formální strukturou, jasným rozčleněním všech činností a pak také právním postavením. Spojené království je členem velkého množství mezinárodních organizací tohoto typu. A v mnohých je dokonce i členem zakládajícím. Z velkého počtu univerzálních mezinárodních organizací jsem vybrala:

- Organizaci spojených národů (OSN),
- Organizaci pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD),
- Světovou obchodní organizaci (WTO).

2.1.1 Organizace spojených národů

Organizace spojených národů (OSN) / United Nations Organization (UNO) je globální mezinárodní organizace, jejíž členskou základnu tvoří téměř všechny státy světa. Byla založena dne 26. června 1945 v San Franciscu na základě přijetí Charty OSN, kterou tehdy podepsalo padesát států celého světa. OSN nahradila Společnost národů¹⁶, která jako garant kolektivní bezpečnosti a míru neobstála. Za hlavní sídlo byl zvolen New York.

Velká Británie je jedním z původních padesáti zakládajících členů. První Valné shromáždění OSN se konalo dne 10. ledna 1946 právě ve Velké Británii - v Londýně. V současné době má OSN již 192 členů. Seznam všech členských států naleznete v příloze č. 3: „Seznam členů Organizace spojených národů“.

Cílem OSN je zachování mezinárodního míru a bezpečnosti. Dále je tato organizace odpovědná za zajištění mezinárodní spolupráce. Za dobu své existence dosáhla při urovnávání mezinárodních konfliktů mnoha pozitivních, ale i negativních výsledků.

¹⁶ Společnost národů byla mezinárodní organizace, která byla založena po skončení první světové války na základě podpisu Versailleské smlouvy v roce 1919. Jedním z hlavních iniciátorů vzniku byl americký prezident Woodrow Wilson. Hlavním úkolem organizace bylo udržení světového míru a prevence před dalšími válečnými konflikty prostřednictvím zásad kolektivní bezpečnosti a diplomatického vyjednávání. Společnost národů však nedokázala zabránit vypuknutí druhé světové války. Proto byla v dubnu 1946 formálně rozpuštěna a nahrazena silnější organizací - Organizací spojených národů (OSN).

Výkonným orgánem je Rada bezpečnosti OSN, již přísluší hlavní odpovědnost za udržení mezinárodního míru a bezpečnosti (její rezoluce jsou proto právně závazné). Stálým členem Rady je právě Velká Británie spolu s Čínou, Francií, Ruskem a Spojenými státy americkými. Dalších deset států volí Valné shromáždění vždy na dva roky. Mezi hlavní orgány OSN dále patří: Ekonomická a sociální rada OSN, Poručenská rada OSN, Mezinárodní soudní dvůr a Sekretariát, v jehož čele stojí generální tajemník OSN. Ode dne 1. ledna 2007 tuto funkci zastává Ban Ki-moon z Korejské republiky.

Velká Británie jako řádný člen Organizace spojených národů se v minulosti zúčastnila a dnes se stále účastní celé řady misí po celém světě. Z aktuálních mírových operací, v nichž se Británie nějakým způsobem angažuje, mohou být zmíněny například:

- Mírová mise OSN na Kypru (UNFICYP), která byla zahájena již v březnu 1964. Velká Británie pro tuto misi poskytla poměrně velké množství vojenských jednotek.
- Pozorovatelská mise OSN v Gruzii (UNOMIG) byla zahájena v srpnu 1993. Také do této oblasti směřovaly britské vojenské jednotky.
- Mise OSN v Súdánu (UNMIS) byla zahájena relativně nedávno, v březnu 2005. Na tuto misi poskytuje Velká Británie své vojenské i policejní jednotky, které mají pomoci urovnat tamní občanskou válku.
- Mise OSN v Libérii (UNMIL) má pomoci vyřešit tamní druhou občanskou válku. Oficiálně byla mise zahájena v září 2003 za účasti britských vojenských jednotek.
- Mise OSN v Demokratické republice Kongo (MONUC) byla zahájena dne 30. listopadu 1999. Na tuto misi sice nebyly poslány žádné britské jednotky, ovšem jedním z tzv. zvláštních zástupců Sekretariátu OSN je Alan Doss z Británie.
- Mise OSN v Západní Sahaře (MINURSO) byla oficiálně zahájena v dubnu 1991. Také v tomto případě nebyly vyslány britské vojenské jednotky, ovšem v roli jediného tzv. zvláštního zástupce Sekretariátu OSN působí Julian Harston z Velké Británie.

Spojené království tak pomáhá prostřednictvím OSN nastolit a zachovat mír ve světě. Angažuje se také v celé řadě jiných světových oblastí, ovšem v rámci jiné mezinárodní organizace - Organizace Severoatlantické smlouvy (což bude zmíněno později).

2.1.2 Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj

Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (Organisation for Economic Co-operation and Development - OECD) je mezivládní mezinárodní organizace, která vznikla dne 30. září 1961 transformací Organizace pro evropskou hospodářskou spolupráci (Organisation for European Economic Co-operation - OEEC), jenž byla zřízena k realizaci poválečného Marshallova plánu¹⁷. Původní členskou základnu tvořilo dvacet států a Spojené království Velké Británie a Severního Irska bylo zakládajícím členem této organizace. Mezi další státy dále patřily: Rakousko, Belgie, Kanada, Dánsko, Francie, Německo, Řecko, Island, Irsko, Itálie, Lucembursko, Nizozemsko, Norsko, Portugalsko, Španělsko, Švédsko, Švýcarsko, Turecko a Spojené státy americké. S postupem času se Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj začala rozrůstat a jejími členy se stalo dalších deset zemí: Japonsko, Finsko, Austrálie, Nový Zéland, Mexiko, Česká republika, Jižní Korea, Maďarsko, Polsko a Slovensko.

V současné době tedy Organizaci pro hospodářskou spolupráci a rozvoj tvoří třicet ekonomicky nejrozvinutějších, demokratických států světa, fungujících na principech tržní ekonomiky. Cílem OECD je podporovat taková opatření, jejichž smyslem je:

- dosáhnout co nejvyššího udržitelného ekonomického růstu, zaměstnanosti a stoupající životní úrovně členských zemí při udržení finanční stability, a tak přispívat k rozvoji světového hospodářství;
- přispívat ke zdravému ekonomickému rozvoji v členských i nečlenských zemích v procesu ekonomického rozvoje;
- přispívat k rozvoji světového obchodu na mnohostranném nediskriminačním základě v souladu s mezinárodními závazky¹⁸.

¹⁷ Marshallův plán představoval program obnovy, na jehož základě poskytovaly Spojené státy americké obrovské prostředky evropským zemím na opětovné vybudování jejich hospodářství, které bylo zničeno 2. světovou válkou. Plán navrhl v roce 1947 americký ministr zahraničí George C. Marshall a jeho realizace probíhala do roku 1951. V rámci tohoto plánu bylo rozděleno přibližně 14 miliard dolarů. Tato důležitá pomoc USA velmi výrazně pomohla uchránit západní Evropu před krizí.

¹⁸ Zdroj - Ministerstvo zahraničních věcí ČR [32]

V čele OECD stojí Rada, v níž má každý členský stát právě jednoho představitele. Poradními orgány Rady jsou Výkonný výbor, Rozpočtový výbor, Výbor pro komunikaci a vztahy s veřejností a Výbor pro spolupráci s nečleny. Sídlem sekretariátu OECD je Château de la Muette v Paříži.

Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj se zabývá prakticky všemi oblastmi hospodářské politiky v jejím nejširším pojetí. Mezi aktuální témata patří kromě samotné hospodářské politiky kupř. také životní prostředí, rozvojová spolupráce, obchod, finanční, fiskální a podnikové záležitosti, věda a technologie, průmysl, doprava, potravinářství, zemědělství a rybářství, místní rozvoj, vzdělávání, zaměstnanost a sociální věci apod.

Výhod členství Spojeného království v OECD je několik. OECD poskytuje Británii (i ostatním členským státům) různé nástroje. Prostřednictvím těchto nástrojů může Británie analyzovat a monitorovat svou politiku hospodářskou, sociální a politiku životního prostředí. Také má přístup ke všem výzkumům a analýzám, které si Sekretariát OECD vede (tato práce zabírá tak široké hospodářské a sociální spektrum, proto je v podstatě nemožné, aby si je vedly jednotlivé země samostatně). V neposlední řadě, OECD poskytuje Velké Británii a ostatním zemím diskusní fórum, v němž mohou členské státy sdílet své národní zkušenosti, určovat nejlepší praktiky a nalézat řešení aktuálních problémů. OECD tak přináší Spojenému království značnou prestiž, která plyne z jeho členství ve sdružení nejvyspělejších států světa.

2.1.3 Světová obchodní organizace

Světová obchodní organizace (World Trade Organization - WTO) byla založena dne 15. dubna 1994 v Marrakeši na základě podepsání dohody o jejím zřízení. Podpisem této dohody bylo završeno mnohaleté úsilí o zdokonalení Všeobecné dohody o clech a obchodu (GATT)¹⁹ a o její přeměnu v mezinárodní organizaci. Dohoda vstoupila v platnost dne 1. ledna 1995. Za sídlo WTO byla zvolena Ženeva. V době založení tvořilo členskou základnu 24 zemí a EU. Tato původní členská základna se postupně rozšířila až na 151

¹⁹ Všeobecná dohoda o clech a obchodu (GATT) je mezinárodní organizace, která vznikla na základě mezinárodní smlouvy v roce 1947. Jejím hlavním úkolem byla podpora rozvoje světového obchodu prostřednictvím snižování celních bariér.

členů²⁰. O které státy se jedná, se můžete dočíst v příloze č. 4: „Seznam členských států Světové obchodní organizace“. Hlavním cílem Světové obchodní organizace je zjednodušit přístup na národní trhy a liberalizovat obchodní politiku a mezinárodní obchod tím, že odbourává obchodní bariéry. Velmi důležitou roli hraje Světová obchodní organizace při poskytování pomoci rozvojovým a zejména nejchudším zemím světa. Prostřednictvím Světové obchodní organizace Spojené království spolupracuje také s jinými mezinárodními finančními institucemi jako je např. Mezinárodní měnový fond.

Světová obchodní organizace poskytuje Velké Británii a ostatním členským státům obecný institucionální rámec pro vedení vzájemných obchodních operací. Postupným snižováním cel a odstraňováním obchodních bariér WTO přispívá k růstu životní úrovně obyvatel Spojeného království, k poklesu nezaměstnanosti, optimálnímu využívání přírodních zdrojů v souladu s pravidly trvale udržitelného rozvoje a v neposlední řadě také k ochraně životního prostředí. Dále WTO řeší případné obchodní spory Británie s jinými členskými státy a prověřuje britskou obchodní politiku.

2.2 Partikulární mezinárodní organizace

Druhým typem mezinárodních organizací jsou organizace partikulární, popř. regionální. Tyto organizace jsou charakteristické tím, že mají (na rozdíl od univerzálních mezinárodních organizací) svou působnost do určité míry omezenou. Také organizací toho typu existuje ve světě celá řada. Proto jsem se rozhodla vybrat pouze takové partikulární mezinárodní organizace, jež jsou pro účely mé bakalářské práce nejdůležitější. Jedná se o:

- Britské společenství národů - Commonwealth,
- Organizaci Severoatlantické smlouvy - NATO,
- Radu Evropy.

²⁰ Stav k 27. červenci 2007, zdroj: World Trade Organisation [36]

2.2.1 Commonwealth

Původně Britské společenství národů (British Commonwealth of Nations) vzniklo v roce 1931 v Londýně transformací celého tehdejšího impéria Velké Británie. Toto společenství ve své původní podobě sdružovalo kromě Spojeného království Velké Británie a Severního Irska také všechna jeho dominia, kolonie a polokolonie. Až do roku 1947 byl proto britský panovník nejen hlavou Britské společenství národů jako celku, ale také všech jeho členských států. Po druhé světové válce zůstal panovník pouze titulární hlavou, a proto byl také změněn samotný název organizace na **Commonwealth**. V současné době se Commonwealth skládá celkem z 51 států: Spojeného království Velké Británie a Severního Irska, 49 zemí s britskou koloniální minulostí a bývalé portugalské kolonie Mozambik. Přehled všech současných členských zemí Commonwealthu je uveden v příloze č. 1: „Přehled zemí Commonwealthu“.

Mezi nejdůležitější dokumenty patří Deklarace z Harare, kterou podepsali přední představitelé členských zemí dne 20. října 1991. Tato deklarace považuje dodržování demokratických principů za nezbytnou podmínku členství každé země ve Společenství. Proto byly v minulosti, z důvodu porušení některého bodu této deklarace, z Commonwealthu vyloučeny některé státy jako např. Gambie, Fidži, Šalomounovy ostrovy, Sierra Leone, Pákistán nebo Zimbabwe:

- Pákistán své členství na základě dobrovolného vystoupení přechodně přerušil v letech 1972-1989, o deset let později (tj. roku 1999) mu bylo členství opět pozastaveno až do roku 2004. V současné době Pákistán není členem Commonwealthu - jeho členství bylo suspendováno dne 22. listopadu 2007.
- Fidži také své členství přechodně přerušilo v letech 1987-1997. Brzy nato, v roce 2000, bylo členství Fidži na rok suspendováno. Tato situace se ještě jednou opakovala, po vojenském převratu bylo dne 8. prosince 2006 členství Fidži opět suspendováno.
- Členství Zimbabwe bylo v roce 2002 suspendováno (její prezident Robert Gabriel Mugabe se snažil udržet i nadále u moci, s čímž země Commonwealthu nesouhlasily). To vedlo až k tomu, že Zimbabwe dne 7. prosince 2003 z tohoto společenství vystoupila.

Mezi hlavní témata, kterým se Spojené království a ostatní země Commonwealthu v poslední době věnují, patří zejména mezinárodní terorismus, ilegální obchodování a ochrana lidských práv anebo důležitá rozvojová témata jako je kupř. otázka šíření pandemie HIV / AIDS v Subsaharské Africe a jiných částech světa.

Commonwealth je dnes již tak otevřenou organizací, že jakákoliv multilaterální spolupráce mezi poskytovateli a příjemci rozvojové nebo jiné pomoci není přímo podmíněna předchozí existencí kulturní nebo historické vazby na Velkou Británii.

2.2.2 NATO

NATO (North Atlantic Treaty Organisation) čili Organizace Severoatlantické smlouvy je mezinárodní vojenská organizace, která byla založena dne 4. dubna 1949 na základě podpisu Washingtonské smlouvy. Základem Washingtonské smlouvy je zejména článek 5:

„Smluvní strany se dohodly, že ozbrojený útok proti jedné nebo více z nich v Evropě nebo Severní Americe bude považován za útok proti všem, a proto odsouhlasily, že dojde-li k takovému ozbrojenému útoku, každá z nich uplatní právo na individuální nebo kolektivní obranu, uznané článkem 51 Charty Spojených národů, pomůže smluvní straně nebo stranám takto napadeným tím, že neprodleně podnikne sama a v souladu s ostatními stranami takovou akci, jakou bude považovat za nutnou, včetně použití ozbrojené síly, s cílem obnovit a udržet bezpečnost severoatlantické oblasti.“²¹

Smlouvu původně podepsalo jen dvanáct nezávislých států - vedle Spojeného království také Spojené státy americké, Kanada, Francie, Nizozemsko, Belgie, Lucembursko, Portugalsko, Itálie, Dánsko, Norsko a Island. V současné době má NATO již 26 členů. Seznam všech členů Organizace Severoatlantické smlouvy naleznete v příloze č. 5: „Seznam členů Organizace Severoatlantické smlouvy (NATO)“.

²¹ Zdroj: Wikipedie - Otevřená encyklopedie [31]

V roce 1966 musely být řídicí orgány Organizace Severoatlantické smlouvy přemístěny z Paříže do Bruselu jako následek dočasného vystoupení Francie z vojenských struktur Aliance.

Spojené království Velké Británie a Severního Irska se účastní všech aktuálních operací a misí Organizace Severoatlantické smlouvy. Mezi ty nejdůležitější patří operace v Afghánistánu, v Kosovu, v Iráku a Darfuru:

- Od roku 2003 velí NATO jednotkám ISAF (The International Security Assistance Force) v Afghánistánu. Jejich hlavním úkolem je podpora afgánské vlády, zajištění bezpečnosti a obnovy země. V rámci jednotek ISAF vystupují také britští vojáci.
- Dne 12. července 1999 vstoupili vojáci mírových sil KFOR do Kosova. Této operace se samozřejmě účastnily i britské vojenské jednotky. Vojáci zde mají dohlížet na bezpečnost a poskytovat podporu současně probíhající misi OSN v Kosovu.
- Další oblastí, kam směřují vojenské jednotky Velké Británie, je Irák. Britské jednotky se zde zapojují do mise NATO, která je zaměřena na výcvik Nové irácké armády (NATO Training Assistance Implementation Mission in Iraq). V září roku 2005 byla v Iráku otevřena vojenská akademie a v červenci 2006 zde bylo otevřeno nové výcvikové centrum.
- Spojené království se rovněž účastní mise v Darfuru (Súdán). Od července 2005 v rámci NATO pomáhá Velká Británie poskytovat leteckou přepravu zejména pro mírové dozorce a příslušníky civilní policie. Ze strany Spojeného království také plynou do Darfuru značné finanční prostředky .

Organizace Severoatlantické smlouvy je tedy po Organizaci spojených národů druhou mezinárodní organizací, prostřednictvím které pomáhá Spojené království udržet mír ve světě.

2.2.3 Rada Evropy

Rada Evropy (Council of Europe) byla založena dne 5. května 1949 jako mezivládní organizace na ochranu lidských práv. Původní členskou základnu tvořilo jen deset zemí - vedle Velké Británie to bylo Irsko, Dánsko, Belgie, Lucembursko, Nizozemsko, Itálie, Norsko a Švédsko. Za hlavní sídlo Rady Evropy byl zvolen Štrasburk. V současné době tvoří členskou základnu Rady Evropy již 47 evropských zemí. O které státy se konkrétně jedná, se můžete dočíst v příloze č. 6: „Seznam členských zemí Rady Evropy“.

Jedním z prvních zásadních úspěchů Rady Evropy bylo uzavření Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod v roce 1950 (tato úmluva je právním základem činnosti Evropského soudu pro lidská práva).

Mezi prioritní cíle Rady Evropy patří:

- ochrana lidských práv a pluralitní demokracie,
- podpora vědomí evropské kulturní identity i různorodosti a napomáhání jejich rozvoji,
- hledání řešení problémů, kterým současná evropská společnost čelí (např. menšiny, xenofobie, ochrana životního prostředí, HIV/AIDS, drogy, organizovaný zločin atd.),
- pomoc při konsolidaci demokratické stability v Evropě prostřednictvím podpory politických, legislativních a ústavních reforem²².

Mezi hlavní orgány a instituce Rady Evropy patří:

- Výbor ministrů - rozhodovací orgán, který má 47 členů. Každou členskou zemi zastupuje právě jeden ministr zahraničních věcí, příp. jeho zástupce. Velkou Británii ve Výboru zastupuje David Milliband.
- Parlamentní shromáždění, které se skládá dohromady z 636 členů (z 318 poslanců a 318 náhradníků) národních parlamentů všech 47 členských zemí. Velkou Británii ve Shromáždění zastupuje 36 poslanců. Seznam jejich jmen najdete v příloze č. 7: „Přehled britských členů Parlamentního shromáždění Rady Evropy“.

²² Zdroj - Ministerstvo práce a sociálních věcí [38]

- Kongres místních a regionálních orgánů, který sdružuje 315 členů a 315 náhradníků, se dělí na dvě komory: Komoru místních orgánů a Komoru regionů. V obou komorách má Británie devět řádných členů a devět náhradníků.
- Sekretariát, kde pracuje přibližně 1 800 lidí z členských zemí. V čele stojí Generální tajemník. V roce 2004 byl do této funkce zvolen Terry Davis ze Spojeného království.
- Komisař pro lidská práva, jímž je od roku 2005 Thomas Hammarberg ze Švédska.
- Evropský soud pro lidská práva, který má v současné době 48 soudců²³. Od 19. února 2007 je členem Nicolas Bratza z Velké Británie, který působí dokonce ve funkci prvního místopředsedy.

Rada Evropy je dnes mezinárodním fórem, kde se Velká Británie setkává se zkušenostmi, zásadami a nároky ostatních členských zemí, které jsou velmi často odlišné od těch britských.

Ačkoliv Spojené království bylo ještě v devatenáctém století nejsilnější velmocí, obě světové války a pak také rozpad britské koloniální říše ve druhé polovině dvacátého století jeho vliv značně oslabily. Přesto všechno je Velká Británie stálým členem Rady bezpečnosti OSN, jadernou velmocí a také důležitou politickou, ekonomickou i vojenskou silou. Je jedním ze zakládajících členů Organizace Severoatlantické smlouvy, Rady Evropy, Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj. Dále je vůdčí zemí Britského společenství národů, resp. Commonwealthu, a v neposlední řadě také členskou zemí Evropské unie. Ovšem před svým přistoupením ke Společenství byla Velká Británie zakládajícím členem ještě jednoho důležitého integračního seskupení - Evropského sdružení volného obchodu.

²³ Zdroj - European Court of Human Rights [38]

2.3 Integrační seskupení

Integrační seskupení, případně rozvoj integrační spolupráce je výsledkem integračních procesů. Integrační procesy jsou velmi složité procesy, které jsou ovlivňovány různými ekonomickými, politickými, sociálními, kulturními, náboženskými a jinými faktory.

Integrační proces není jednoduchý, naopak, jeho průběh a zejména dynamika předpokládá četná zpomalení, i zvraty, regresi, obtíže při překonávání překážek integrace, hledání kompromisů, při sjednocování či sbližování zájmů zúčastněných národů a států a při jejím rozvíjení a prohlubování. Stabilní je jen myšlenka integrace, ale jejím nositelem je obvykle vždy jen část (i když převažující) obyvatel, politiků, vůdců, myslitelů.²⁴

Integrace je nejčastěji definována jako proces postupného propojování, sbližování, slučování národních ekonomik do větších celků - integračních seskupení. Tato integrační seskupení bývají zakládána na základě vlastní vůle států - dobrovolně, ovšem s ohledem na národní potřeby každé země. A na tyto potřeby nejlépe odpovídá mezinárodní integrace ekonomická.

Mezinárodní ekonomická integrace je dána zejména dlouhodobě se rozvíjejícími se internacionalizačními procesy, které jsou pro světovou ekonomiku typické. Obecně pak můžeme říci, že internacionalizace ekonomik je proces trvalého a postupného sbližování jednotlivých národních ekonomik ve světové ekonomice, který se realizuje prostřednictvím stále se rozšiřující sítě mezinárodních ekonomických vztahů.²⁵ A právě rozvíjející se internacionalizace ekonomik vede k postupnému prohlubování interdependence, tj. k vzájemné závislosti národních ekonomik. Interdependence tak vytváří optimální podmínky a předpoklady pro vznik a rozvoj ekonomické integrace. Také proto je mezinárodní ekonomická integrace chápána jako vyústění objektivního procesu internacionalizace ve světové ekonomice.

²⁴ ZLÝ, B.: Základy teorie integračních procesů, citace, str. 14

²⁵ ZLÝ, B.: Základy teorie integračních procesů, citace, str. 7

V Evropě je možné považovat za počátky integračního procesu období po druhé světové válce, kdy vznikala první integrační seskupení: Evropské společenství uhlí a oceli v roce 1952, Evropské společenství pro atomovou energii a Evropské hospodářské společenství v roce 1958 a pak také Evropské sdružení volného obchodu v roce 1960.

2.3.1 Evropské sdružení volného obchodu

Spojené království bylo hlavním iniciátorem vzniku tohoto integračního seskupení. Ačkoliv byla Velká Británie členem jen 13 let (tj. do svého vstupu do Evropských společenství), myslím, že by bylo velkým nedopatřením, kdybych Evropské sdružení volného obchodu při svém výčtu opomenula. Při zapojování Velké Británie do integračních procesů totiž Evropské sdružení volného obchodu sehrálo zásadní roli.

Evropské sdružení volného obchodu - ESVO (European Free Trade Area - EFTA) bylo založeno v roce 1960 jako mezivládní organizace na základě podpisu Stockholmské smlouvy. Původní členskou základnu tvořilo sedm zemí, které nevstoupily do Evropských společenství: vedle Velké Británie jako hlavního iniciátora vzniku to bylo také Dánsko, Norsko, Švédsko, Švýcarsko, Rakousko a Portugalsko. V následujících desetiletích vstoupily do ESVO i další státy: Finsko, Island a Lichtenštejnsko. S postupem času však některé členské státy změnily názor na pojetí integrace a začaly usilovat o vstup do Evropských společenství, resp. do Evropské unie.

Z Evropského sdružení volného obchodu postupně vystoupilo nejen Spojené království společně s Irskem a Dánskem v roce 1973, ale rovněž Portugalsko v roce 1986 a nakonec také Finsko, Rakousko a Švédsko v roce 1995. Jejich odchod byl totiž nutnou podmínkou vstupu do Evropských společenství, resp. do Evropské unie. K dnešnímu dni tedy členskou základnu Evropského sdružení volného obchodu tvoří pouze čtyři evropské státy: Island, Lichtenštejnsko, Norsko a Švýcarsko.

Členské státy mezi sebou původně vytvořily zónu volného obchodu, a to pouze na průmyslové výrobky. Nebyl ani zaveden společný celní tarif vůči třetím zemím. Dále si členské státy sjednaly obchodní dohody s Evropskými společenstvími a mnoha dalšími státy.

Evropské sdružení volného obchodu tak mělo fungovat, jak už bylo jednou řečeno, jako konkurenční prostředí pro Evropské společenství uhlí a oceli a Evropské hospodářské společenství, resp. pro Evropská společenství. Cílem Evropského sdružení volného obchodu bylo prosadit volný obchod, aniž by došlo k jakémukoliv omezení suverenity členských států, které se do ESVO zapojily. Tento přístup se ovšem příliš neosvědčil a dnes je proto ESVO napojeno na jednotný trh Evropské unie přes Evropský hospodářský prostor.

V roce 1992 členské státy Evropského sdružení volného obchodu s výjimkou Švýcarska, tj. Island, Lichtenštejnsko a Norsko podepsaly s Evropským společenstvím smlouvu o založení Evropského hospodářského prostoru - EHP (European Economic Area - EEA). Tato smlouva vstoupila v platnost dne 1. ledna 1994. Evropský hospodářský prostor zahrnuje volný pohyb osob a také služeb, přičemž se partikulárně opírá o hospodářské standardy a politiky, které byly převzaty právě od Evropského společenství.

Také samotná institucionální struktura Evropského sdružení volného obchodu zohledňuje jeho zapojení do Evropského hospodářského prostoru. Tvoří ji:

- Rada Evropského hospodářského prostoru - European Economic Area Council,
- Parlamentní výbor Evropského hospodářského prostoru - European Economic Area Joint Parliamentary Committee,
- Poradní výbor Evropského hospodářského prostoru - European Economic Area Consultative Committee,
- Spojený výbor Evropského hospodářského prostoru - European Economic Area Joint Committee,
- Soud Evropského sdružení volného obchodu - European Free Trade Area Court,
- Dozorový úřad Evropského sdružení volného obchodu - European Free Trade Area Surveillance Authority.

V tomto kontextu bylo velmi důležitou událostí poslední rozšíření Evropské Unie o Rumunsko a Bulharsko ze dne 1. ledna 2007. Jakmile smlouva o přistoupení těchto dvou zemí vstoupila v platnost, došlo k tomu, že i Evropský hospodářský prostor se rozšířil na 30 členů (Island, Lichtenštejnsko, Norsko a 27 členských států Evropské unie).

* * *

Celosvětové působení Spojeného království Velké Británie a Severního Irska bylo a v dnešní době stále je dáno jeho minulostí. A ačkoliv byl britský vliv v druhé polovině dvacátého století oslaben, i tak patří Velká Británie mezi nejvyspělejší země celého světa. Velkou roli v tom sehrálo i její členství v Evropské unii. V rámci Evropské unie je však Británie chápána jako poměrně kontroverzní člen.

3 Velká Británie a její vztah k Evropské unii

Velká Británie vstoupila do Evropské unie, resp. do Evropských společenství k 1. lednu 1973 spolu s Irskem a Dánskem. Jak už bylo v první kapitole řečeno, Spojené království se zpočátku stavělo k procesu integrace poněkud nestandardně. Obvykle se setkáváme s tím, že byl tento britský postoj odmítavý, skeptický, rozporuplný. Já osobně si ovšem myslím, že se jedná o velmi racionální postoj, kterým si Spojené království snaží uchovat důležitou část své suverenity při státním rozhodování o důležitých otázkách. A proto je, dle mého názoru, toto chování Velké Británie pochopitelné.

Tento racionální postoj nyní Spojené království zaujímá rovněž v případě svého vstupu do Eurozóny. Z tohoto důvodu si Velká Británie vyjednala takzvaný „opt-out“ pro přijetí eura. To znamená, že oproti ostatním členským státům není Británie povinna přijmout jednotnou evropskou měnu - euro. A to i v případě, že bude splňovat všechna takzvaná maastrichtská kritéria konvergence²⁶.

Dalším následkem onoho pověstného britského racionalismu je také skutečnost, že Velká Británie nikdy nepřistoupila k Schengenským dohodám. Takzvané Schengenské *acquis* bylo zařazeno do Smlouvy o Evropském společenství a do Smlouvy o Evropské unii s platností od 1. května 1999. Některé členské státy si však vyjednaly výjimku, takže i nadále mohou provádět zesílenou ochranu hranic. V současné době to platí právě pro Spojené království a dále také pro Irsko.

²⁶ Maastrichtská kritéria konvergence:

- [1.] Průměrná roční míra inflace nesmí být větší než o 1,5 % nad průměrem tří členských zemí Evropské unie s nejnižší mírou inflace, a to v období jednoho roku před vstupem do měnové unie.
- [2.] Deficit státního rozpočtu nesmí přesahovat více než o 3 % veličinu HDP.
- [3.] S tím souvisí i vymezení přípustné výše státního dluhu, který nesmí přesáhnout 60 % hodnoty HDP.
- [4.] Země musí dodržovat vymezená pásma kurzových odchylek v ERM II (v současnosti ± 15 %) a v období minimálně dvou let před vstupem do měnové unie nesmí země devalvovat svou národní měnu.
- [5.] Průměrná dlouhodobá nominální úroková míra minimálně jeden rok před vstupem do měnové unie nepřesáhne více než o 2,5 % průměr úrokových měr tří členských států s nejnižší mírou inflace.

Na druhé straně je ovšem pro Británii charakteristický také velmi úspěšný pragmatický přístup. Ten se projevuje například poměrně velkou úspěšností britských subjektů při čerpání finančních prostředků z fondů Evropské unie. Z iniciativy Velké Británie je rovněž projednávána a přijímána řada specifických úprav a řada velmi důležitých dokumentů.

Ne zcela jednoznačný přístup zaujímá Spojené království v oblasti institucionální struktury Evropské unie ve srovnání s zeměmi jako je například Německo či Francie. Prostřednictvím evropských institucí a orgánů však může Velká Británie do jisté míry uplatňovat a uchovávat si svůj typicky pragmatický postoj.

3.1 Zapojení Velké Británie do orgánů EU

V institucích Evropské unie se odráží vyjádření vůle zakladatelů Evropských společenství vytvářet „stále pevnější unii lidu Evropy“. Jejich cílem bylo sdílení politické odpovědnosti. Také proto hraje nejdůležitější roli v institucionální struktuře Evropské unie takzvaný trojúhelník. Ten tvoří Rada Evropské unie, Evropská komise a Evropský parlament. V roce 1974 byla založena ještě Evropská rada, která je dnes vrcholným politickým orgánem, jež určuje politickou strategii dalšího vývoje Evropské unie. Případné spory řeší další významná instituce - Evropský soudní dvůr, který dohlíží na dodržování evropského práva. Velmi důležitou roli hraje rovněž Evropský účetní dvůr, který kontroluje řádné financování veškerých činností Evropské unie. Grafické znázornění přehledu institucí a orgánů Evropské unie naleznete v příloze č. 8: „Instituce a orgány Evropské unie“.

3.1.1 Evropská rada

Evropská rada (The European Council) je hlavním politickým orgánem EU. Stálou součástí institucionální struktury Evropského společenství se však stala až po přijetí Jednotného evropského aktu v roce 1986. Oficiální status jí byl udělen Smlouvou o Evropské unii v roce 1993. Evropská rada se schází pravidelně, zpravidla dvakrát ročně na oficiálních

zasedáních. Zasedání se účastní hlavy jednotlivých členských států, resp. ministerští předsedové členských zemí a většinou také ministři zahraničních věcí. Velkou Británii tedy reprezentuje současný ministerský předseda James Gordon Brown a ministr zahraničních věcí David Milliband. Jednání Evropské rady se rovněž účastní předseda Evropské komise, tj. José Manuel Barroso, i její členové (komisaři).

Právě ratifikovaná Lisabonská smlouva zavádí novou funkci předsedy Evropské rady, který by byl Evropskou radou volen vždy na dva a půl roku a mohl být zvolen dvakrát po sobě. Jeho úkolem by bylo řídit politiku Evropské rady a zastupovat EU v mezinárodních vztazích. Evropskou radou by mohl být i odvolán. Jakmile tedy všech 27 členských zemí ratifikuje tuto reformní smlouvu, bude třeba do této funkce obsadit vhodnou osobu. V současné době se již uvažuje o potencionálních kandidátech. Jedním z nich je i bývalý britský premiér Tony Blair. Ovšem jeho velkou nevýhodou je fakt, že Británie zatím nepřistoupila k Schengenským dohodám a odmítla se účastnit i měnové unie. A navíc Blairovy nové ambice příliš nepodporuje ani nový britský premiér James Gordon Brown. Dalším, tak trochu utajovaným, kandidátem je lucemburský premiér Jean-Claude Juncker.

3.1.2 Rada Evropské unie

Rada Evropské unie (The Council of the European Union) jako hlavní rozhodovací instituce EU zastupuje členské státy. Jejich schůzek se účastní vždy jeden ministr z každé země EU. Kterí ministři se schůzky účastní, záleží na předmětu jednání. Pokud například Rada projednává otázky týkající se životního prostředí, pak se schůzky účastní ministři životního prostředí každého členského státu. Velkou Británii by v tomto případě reprezentoval současný ministr životního prostředí - Hillary Benn. A sama schůzka by se potom nazývala „Rada ministrů životního prostředí“.

Veškerá rozhodnutí Rady EU jsou přijímána na základě hlasování. Přehled počtu hlasů všech členských zemí v Radě dokumentuje následující tabulka 3.1: „Počet hlasů členských zemí v Radě EU“.

Tabulka 3.1: Počet hlasů členských zemí v Radě EU

Členská země	Počet hlasů
Francie, Itálie, Německo a Spojené království	29
Polsko a Španělsko	27
Rumunsko	14
Nizozemsko	13
Belgie, Česká republika, Maďarsko, Portugalsko a Řecko	12
Rakousko, Bulharsko a Švédsko	10
Dánsko, Finsko, Irsko, Litva a Slovensko	7
Estonsko, Kypr, Lotyšsko, Lucembursko a Slovinsko	4
Malta	3
Celkem	345

Zdroj: Euroskop.cz [25], vlastní zpracování

Obecně pak platí: čím vyšší počet obyvatel státu, tím více hlasů danému státu v Radě připadá. Ovšem na druhou stranu je počet hlasů upraven ve prospěch zemí s menším počtem obyvatel.

3.1.3 Evropská komise

Evropská komise (The European Commission) je výkonným orgánem a klíčovou institucí v procesu rozhodování Evropské unie. Komise, která by měla příliš mnoho členů, by nemohla řádně pracovat. Proto v současnosti pochází z každého členského státu pouze jeden komisař. K dnešnímu dni se tedy Komise skládá z 27 komisařů. Velkou Británii v Evropské komisi reprezentuje Peter Mandelson, který byl v roce 2004 jmenován komisařem EU pro obchod. Při úvodním slyšení v Evropském parlamentu v říjnu roku 2004 prohlásil:

*„Jsem přesvědčen, že správně používaná obchodní politika může významně přispět k hospodářskému rozvoji na celém světě, pokud budeme brát ohled na potřeby těch nejchudších.“*²⁷

²⁷ Zdroj citace: Evropská komise - Komisaři: Peter Mandelson [15]

3.1.4 Evropský parlament

Evropský parlament (The European Parliament) jako jediná přímo volená instituce Evropské unie zastupuje zájmy svých občanů. Současný parlament má 785 poslanců ze všech 27 členských zemí. Pro Spojené království bylo pro toto volební období vymezeno 78 křesel. Přitom však bylo ustanoveno, že počet členů Evropského parlamentu by neměl v příštím volebním období 2009-2014 překročit 736 křesel. Británii bylo pro příští volební období přiděleno 72 křesel stejně jako Itálii a Francii (více křesel má v Parlamentu už jen Německo). Souhrnný přehled o počtu křesel jednotlivých členských států naleznete v příloze č. 9: „Počet křesel členských zemí v Evropském parlamentu“.

Poslanci Evropského parlamentu zasedají v rámci sedmi politických skupin (resp. sedmi politických frakcí), kterými jsou:

- **Skupina Evropské lidové strany (Křesťanských demokratů) a Evropských demokratů**, která představuje nejpočetnější politickou skupinu v Parlamentu. Spojené království přitom reprezentuje 27 poslanců. Mezi nejvýznamnější osobnosti patří místopředseda Struan Stevenson. Kompletní seznam všech 27 poslanců naleznete v příloze č. 10: „Seznam Britů ve Skupině Evropské lidové strany a Evropských demokratů“.
- **Skupina sociálních demokratů v Evropském parlamentu**, ve které je 19 britských členů. V případě této politické frakce je nejdůležitější britskou osobností poslankyně Linda McAvan, která zastává funkci místopředsedkyně strany. Kompletní seznam všech 19 poslanců naleznete v příloze č. 11: „Seznam Britů ve Skupině sociálních demokratů v Evropském parlamentu“.
- **Skupina Aliance liberálů a demokratů pro Evropu**, kde má Spojené království 11 členů. Rovněž tato frakce je pro Británii velmi reprezentativní a důležitá, neboť jejím předsedou je britský poslanec Graham Watson. Kompletní seznam všech 11 poslanců naleznete v příloze č. 12: „Seznam Britů ve Skupině Aliance liberálů a demokratů pro Evropu“.
- **Skupina Unie za Evropu národů**, která sdružuje dohromady 44 poslanců pravice. Ovšem v případě této strany platí, že ani jeden poslanec nepochází z Británie.
- **Skupina Zelených / Evropské svobodné aliance**, v níž je Spojené království zastoupeno prostřednictvím pěti poslanců. Britský poslanec Ian Hudghton působí

ve funkci prvního místopředsedy této politické frakce. Dalšími členy jsou: Jill Evans, Jean Lambert, Caroline Lucas a Alyn Smith.

- **Skupina konfederace Evropské sjednocené levice a Severské zelené levice**, v níž Británii reprezentuje pouze jediná členka - Bairbre de Brún.
- **Skupina Nezávislost / Demokracie**, kterou tvoří dohromady jen 41 poslanců. Jedná se tedy o nejméně početnou politickou skupinu. V této frakci je celkem deset britských poslanců, z nichž Nigel Farage zastává funkci předsedy. Kompletní seznam všech deseti poslanců naleznete v příloze č. 13: „Seznam Britů ve Skupině Nezávislost / Demokracie“.

V rámci Evropského parlamentu působí také ještě třicet nezařazených poslanců, mezi kterými je pět britských členů: Jim Allister, Daniel Hannan, Roger Helmer, Robert Kilroy-Silk a Ashley Mote.

3.1.5 Evropský soudní dvůr

Evropský soudní dvůr (The Court of Justice) je nejvyšší soudní instancí, která interpretuje právo Evropské unie a dohlíží na jeho správnou aplikaci při výkladu a provádění zakládacích smluv. Evropský soudní dvůr se skládá z 27 soudců (za každý členský stát jeden soudce) a 8 generálních advokátů, kteří jsou jmenováni po společné dohodě vlád členských států na dobu šesti let. Generální advokáti jsou určeni k tomu, aby pomáhali Evropskému soudnímu dvoru. Jejich hlavním úkolem je poskytnout odborné, nezávislé a nestranné stanovisko k projednávanému případu. Po společné dohodě vlád všech členských zemí byl dne 8. ledna 2004 jmenován britskou vládou do funkce soudce Soudního dvora Konrad Hermann Theodor Schiemann. Na pozici generální advokátky Soudního dvora pak byla dne 11. ledna 2006 jmenována Eleanor Sharpston.

Vzhledem ke stále většímu množství případů Evropského soudního dvora rozhodla Rada EU o zřízení Soudu první instance (Soudu prvního stupně). Do funkce soudce Soudu prvního stupně byl dne 15. prosince 1999 jmenován Nicholas James Forwood (také po společné dohodě vlád všech členských zemí).

V rámci Evropského soudního dvora rovněž funguje Soud pro veřejnou službu. Skládá se ze sedmi soudců, kteří jsou jmenováni Radou na šest let. Jde o specializovaný soud, do jehož kompetence spadají veškeré spory z oblasti veřejné služby Evropské unie. Samotným předsedou Soudu pro veřejnou službu je od 6. října 2005 Paul J. Mahoney z Velké Británie.

3.1.6 Evropský účetní dvůr

Evropský účetní dvůr (The European Court of Auditors) kontroluje finanční hospodaření Evropské unie, a to jak příjmů, tak výdajů. Dále prověřuje účetní doklady všech institucí EU, členských států a dalších subjektů, které přijímají finanční prostředky Evropské unie. Veškeré finanční operace musí probíhat v souladu s právem Společenství. Evropský účetní dvůr má 27 členů, kteří jsou jmenováni Radou po konzultaci s Evropským parlamentem na dobu šesti let. Každý člen Účetního dvora (auditor) musí být kvalifikovaný, nezávislý a nesmí vykonávat jiné povolání.

Od roku 2002 je členem Evropského účetního dvora David Bostock ze Spojeného království. Od 22. března 2006 je rovněž zastupujícím členem administrativního výboru Účetního dvora.

Kromě těchto hlavních institucí má Evropská unie ještě několik dalších důležitých orgánů se specifickými úkoly. Jedná se o poradní orgány, finanční orgány, interinstitucionální orgány a jiné specializované subjekty. Vzhledem k tématickému záběru této kapitoly bych chtěla ještě zmínit dva významné poradní orgány: Evropský hospodářský a sociální výbor a Výbor regionů.

3.1.7 Evropský hospodářský a sociální výbor

Evropský hospodářský a sociální výbor (The European Economic and Social Committee) slouží jako konzultativní (poradní) orgán pro jiné instituce Evropské unie - Výbor poskytuje závazné i nezávazné konzultace Radě EU, Evropské komisi a Evropskému

parlamentu. Má 344 členů, kteří byli vybráni ze zástupců širokého okruhu občanské společnosti a hospodářské sféry. Tito představitelé jsou nominováni členskými státy a po doporučení Evropské komise je jednomyslně jmenuje Rada EU. Funkční období trvá čtyři roky a je obnovitelné. Členové při výkonu své funkce musí být zcela nezávislí. A počet členů Výboru nesmí překročit 350. Souhrnný přehled o zastoupení jednotlivých členských států EU v Hospodářském a sociálním výboru naleznete v příloze č. 14: „Počet členů výborů“.

Tabulka 3.2: Zastoupení Velké Británie v Evropském hospodářském a sociálním výboru

Evropský hospodářský a sociální výbor		
Skupina I (zaměstnavatelé: veřejné a soukromé sektory průmyslu, obchodu, financí, velké podniky)	Skupina II (zaměstnanci: národní konfederace odborových svazů)	Skupina III (různé zájmy a činnosti: zemědělci, spotřebitelé, sociální hospodářství, řemeslníci, malé a střední podniky, odborné profese, nevládní organizace působící v sociální oblasti a oblasti živ. prostředí)
Brendan Burns	Christine Blower	Richard Adams
Bryan Cassidy	Sandy Boyle	Rose D'Sa
Kenneth Fraser	Marge Carey	Tom Jones
Brenda King	Peter Coldrick	Jane Morice
Peter Morgan	Nicholas Crook	Maureen O'Neill
Jonathan Peel	Brian Curtis	Frederic Adrian Sborn
David Sears	Judy McKnight	Sukhdev Sharma
Madi Sharma	Monica Tailor	Michael Smyth

Zdroj: European Economic and Social Committee [18], vlastní zpracování

Pro Spojené království bylo v rámci Evropského hospodářského a sociálního výboru stanoveno 24 členů. Jména všech členů jsou uvedena ve výše uvedené tabulce 3.2: „Zastoupení Velké Británie v Evropském hospodářském a sociálním výboru“.

3.1.8 Výbor regionů

Výbor regionů (The Committee of the Regions) byl založen, aby reprezentoval regiony EU. Jeho hlavním úkolem je hlídat princip subsidiarity a jeho využívání. Tak má být

zabráněno centralizovanému způsobu rozhodování v rámci Společenství i členských zemí. Výbor regionů je ovšem jen konzultativním (poradním) orgánem pro Radu, Komisi a Evropský parlament (stejně jako Evropský hospodářský a sociální výbor). Také Výbor regionů má 344 členů a jejich počet rovněž nesmí překročit 350. Řádní členové i náhradníci jsou ve stejném počtu jmenováni na dobu čtyř let na základě návrhu členských států. Souhrnný přehled o zastoupení jednotlivých členských států EU ve Výboru regionů naleznete v příloze č. 14: „Počet členů výborů“.

Spojené království je ve Výboru regionů zastoupeno prostřednictvím 24 členů. Seznam řádných členů a náhradníků znázorňuje následující tabulka 3.3: „Zastoupení Velké Británie ve Výboru regionů.“

Tabulka 3.3: Zastoupení Velké Británie ve Výboru regionů

Řádní členi	Náhradníci
Jennette Arnold	Muriel Mary Barker
Paula Baker	Robert Bright
Sir Albert Bore	Katrina Bull
Flo Clucas	Graham Garvie
Sir Simon Day	Lady Joan Hanham
Martin Heatley	Stera Khatun
Gordon Keymer	Iain Malcolm
Corrie McChord	Mohammed Masood
Conor Murphy	Jim McCabe
Stephen Parnaby	Peter Moore
David Parson	Maurice Morrow
Edwin Poots	Robert Neill
Dave Quayle	David Shakespeare
Lord Graham Tope	Bernice Swift
Keith Walters	Sharon Taylor
William John Williams	Kay Twitchen
-----	Sir Ron Watson
-----	Milner Whitema

Zdroj: Committee of the Regions [28], vlastní zpracování

Jak už bylo v úvodu řečeno, prostřednictvím těchto evropských institucí a orgánů může Velká Británie uplatňovat a uchovávat si svůj pragmatický přístup. To ovšem neplatí pro prosazování národních priorit a zájmů, protože britští zástupci ve většině případů musí působit v rámci institucionální struktury nezávisle na své národní vládě. Z tohoto důvodu mají členské státy k dispozici jeden důležitý nástroj, a tím je předsednictví Evropské unie.

Největší příležitostí každé členské země prezentovat a prosazovat své národní priority, ale i celoevropské zájmy, je její předsednictví Evropské unie. Prostřednictvím tohoto nástroje má členská země jedinečnou příležitost zásadním způsobem ovlivnit chod celého Společenství. Každá členská země předsedá Evropské unii po dobu šesti měsíců. Na počátku svého funkčního období předloží Radě EU a Evropskému parlamentu program svých hlavních cílů, kterých chce v průběhu svého předsednictví dosáhnout. Tyto cíle obvykle odrážejí aktuální situaci nebo vycházejí z problémů, kterým Evropská unie v daném období musí čelit.

3.2 Předsednictví Velké Británie

Členské země se pravidelně v předsedání střídají také proto, aby měly stejnou možnost usměrňovat vývoj Evropské unie podle své vlastní představy. Spojené království za dobu svého působení ve Společenství (tj. od roku 1973) předsedalo již několikrát.

Historicky první britské předsednictví proběhlo v období od 1. ledna do 30. června 1977. Britská vláda v té době přikládala velký význam zejména koordinaci zahraniční politiky (tento proces byl obvykle označován jako Evropská politická spolupráce). Británie také byla nucena během svého předsednictví řešit velice rozporuplné otázky z oblasti Společné zemědělské politiky (Británie usilovala o zřízení padesátimílových rybářských pásem, s čímž Francie nesouhlasila). Za britského předsednictví se nakonec nepodařilo dosáhnout žádných trvalých dohod. První britské předsednictví tedy nebylo příliš úspěšné. Británie byla navíc nařčena, že se vůbec nechová „proevropsky“.

Podruhé se Británie stala předsednickou zemí v roce 1981, a to v období od 1. července do 31. prosince. Toto britské předsednictví již bylo úspěšnější. Vrcholem pak byl summit pod vedením britského diplomata lorda Carringtona, který se konal dne 13. října 1981 v Londýně. Ministři zahraničí zde zformulovali nová pravidla pro politickou spolupráci. Na tomto setkání byl také dojednáán vznik takzvané trojky - úřadující předsednická země musí postupovat ve shodě s předchozí a následující předsednickou zemí.

Následující předsednictví Rady ministrů převzala Velká Británie v druhé polovině roku 1986 (od 1. července do 31. prosince 1986). Jediným významnějším pokrokem, kterého Británie v té době dosáhla, bylo schválení 47 nových směrnic na podporu jednotného trhu.

Poté Velká Británie předsedala v období od 1. července do 31. prosince 1992. Toto britské předsednictví se neslo v duchu ratifikace Maastrichtské smlouvy. Ta byla ovšem v dánském referendu zamítnuta. Hlavním úkolem Británie proto bylo, aby Smlouva o Evropské unii byla přijata. (Pozn. Odmítnutí Maastrichtské smlouvy v dánském referendu vedlo k podkopání důvěry v měnovou unii a její bezproblémové fungování. Výsledkem této události mimo jiné bylo, že se Británie nakonec rozhodla odejít z mechanismu ERM²⁸).

Heslem dalšího britského předsednictví v první polovině roku 1998 (tj. od 1. ledna do 30. června) bylo „přiblížit Evropu lidem“. Spojené království se v té době potýkalo se silnou kritikou ostatních členských zemí. Ty požadovaly, aby se Británie připojila k Eurozóně. To vedlo k tomu, že tehdejší britský premiér Tony Blair začal euro obecně podporovat. A aby odvedl pozornost od tohoto tématu, za hlavní prioritu předsednictví si zvolil „reformy na potírání nezaměstnanosti“.

Prozatím poslední britské předsednictví proběhlo v druhé polovině roku 2005. Další britské předsednictví je naplánováno až na období od 1. července do 31. prosince 2017. Přehled všech předsedajících zemí od roku 1958 do první poloviny roku 2020 najdete v příloze č. 15: „Přehled předsednických zemí Evropské unie“.

²⁸ Mechanismus měnových kurzů (Exchange Rate Mechanism - ERM). Hlavním úkolem tohoto mechanismu bylo regulovat směnné kurzy v rámci Evropské unie.

3.2.1 Britské předsednictví

Dne 1. července 2005 se Velká Británie stala předsednickou zemí Evropské unie a předním mužem Evropské unie se stal tehdejší britský ministerský předseda Tony Blair. Ten zahájil britské předsednictví své země projevem k poslancům Evropského parlamentu již dne 23. června. Na základě toho projevu začal být prezentován jako „bojovník za moderní, konkurenceschopnou Evropskou unii“. Také prosazoval svůj názor, že by po padesáti letech existence měla Evropská unie změnit obsah a styl a měla by více naslouchat svým občanům. Spojené království nemělo v době nástupu svého předsednictví jednoduchou pozici, neboť toto období bylo značně ovlivněno neschválením „Smlouvy o ústavě pro Evropu“. Ta nebyla v referendu schválena v Nizozemí a ani ve Francii. Navíc se v té době Británie potýkala s teroristickými útoky. Hlavní priority britského předsednictví reflektovaly všechny tyto události. Tyto stanovené priority můžeme tématicky rozdělit do čtyř skupin:

1. Role Evropy ve světě

V rámci této tématické skupiny byly za prioritní cíle stanoveny problémy jako rozvoj agendy kola z Doha, jež si klade za cíl připravit Evropskou unii na jednání se Světovou obchodní organizací, řešit problematiku změny klimatu, reprezentovat postoj Evropské unie k Africe nebo podporovat mír, stabilitu a reformu na Blízkém Východě a také na Balkáně.

2. Ekonomická reforma a sociální spravedlnost

V rámci toho tématického okruhu si Británie kladla za cíl zlepšit právní úpravu v oblasti růstu a pracovních míst, zdokonalit vnitřní trh pomocí směrnice o službách, začít debatu o revizi Strategie EU pro udržitelný rozvoj a přijmout směrnici REACH o registraci, testování a povolování chemických látek.

3. Bezpečnost a stabilita

V rámci této oblasti byla probírána závažná témata jako protiteroristická politika, problém migrace a obchodu s lidmi, zahájení přístupových rozhovorů s Tureckem a Chorvatskem nebo příprava EU na vstup Bulharska a Rumunska k 1. lednu 2007.

4. Budoucnost financování EU

Británie navrhla revizi společného rozpočtu, která měla být zahájena na základě návrhu Evropské komise v roce 2008 (v praxi by však měla být tato revize realizována až po roce 2013). Tento britský návrh však většina členských států nakonec odmítla. Velká Británie také v rámci svého předsednictví usilovala o pokrok v otázce financování EU a především usilovala o schválení společného rozpočtu na období 2007-2013. Stručnou tabulku položek finanční perspektivy na období 2007-2013 naleznete v příloze č. 16: „Finanční perspektiva 2007-2013“.

3.3 Rozpočet EU a problematika britského rabatu

Pro plnění vytyčených cílů je nezbytné, aby Evropská unie, resp. Evropská společenství disponovala vlastním rozpočtem, ze kterého je možné jednotlivé politiky financovat. Ke střednědobému plánování všech výdajů Evropské unie na období následujících pěti, příp. sedmi let slouží finanční perspektiva či víceletý finanční rámec (od roku 1988). Finanční perspektiva je přijímána jako dohoda mezi Evropskou komisí, Evropským parlamentem a Radou EU.

S problematikou rozpočtu Evropské unie je velmi úzce spjata problematika britského rabatu, zvláště pak se Společnou zemědělskou politikou²⁹, na kterou v současné době připadá asi 40 % výdajů společného rozpočtu EU.

Poté, co Spojené království vstoupilo do ES, Británie nekompromisně reagovala na Společnou zemědělskou politiku. Jako tradiční zastánce liberalismu v oblasti hospodářské politiky neměla Británie od svého přistoupení příliš mnoho šancí realizovat své představy o využívání společného rozpočtu. Společná zemědělská politika tehdy představovala téměř 80 % rozpočtu společenství, což bylo pro Velkou Británii, která se vyznačovala především malým podílem zemědělství, značně nevýhodné. Proto se Spojené království rozhodlo tuto situaci řešit a výsledkem bylo, že se v roce 1984, na summitu ve francouzském Fontainebleau,

²⁹ Podepsání Římské smlouvy, která v roce 1957 založila EHS, a pak také počáteční nepřítomnost Velké Británie v tomto společenství (tj. do roku 1973), jsou hlavní důvody, proč Společná zemědělská politika z počátku ani nemohla vzniknout.

podařilo prosadit zavedení „britského rabatu“ neboli „britského šeku“. Na tomto britském úspěchu měla největší zásluhu tehdejší premiérka Margaret Thatcher³⁰.

Rabat byl a v současné době stále je kalkulován jako $\frac{2}{3}$ rozdílu mezi prostředky, jež Británie do rozpočtu vkládá a prostředky, které z rozpočtu dostává. Rabat je vždy vrácen 4 roky po ukončení příslušného rozpočtového roku. Z této skutečnosti plyne, že o britský rabat musí být navýšeny řádné příspěvky ostatních členských zemí. Německo, Nizozemsko, Švédsko a Rakousko odmítly přispívat na britský rabat více než 25 % svého řádného příspěvku. Tato výjimka byla postupně vyjednána v roce 2005 a je součástí finanční perspektivy na léta 2007-2013, jež byla schválena na summitu Evropské rady v Bruselu ve dnech 15. a 16. prosince 2006. Hlavním poskytovatelem finančních prostředků rabatu tudíž zůstala Francie, která je zároveň největším příjemcem prostředků, které v rámci společného rozpočtu připadají na Společnou zemědělskou politiku.

Spojené království stále usiluje o udržení rabatu. Mezi hlavní argumenty Velké Británie pro udržení rabatu patří mimo jiné např. fakt, že:

- Británie je i po odečtení rabatu čtvrtým největším čistým plátcem do společného rozpočtu. I po odečtení rabatu platí do rozpočtu v posledních letech dvakrát více než Francie nebo Itálie, které se vyznačují poměrně velkým podílem zemědělství. Po zrušení rabatu by Británie platila do rozpočtu dokonce pětkrát více než Francie.
- Velká Británie je zásadně proti Společné zemědělské politice a bez její reformy se svého rabatu nevzdá.
- Británie dlouhodobě nemá snahu čerpat velké prostředky z fondů Evropské Unie, jelikož si tím krátí svůj rabat. A to je příčinou toho, že příjmy Británie ze společného rozpočtu klesají a rozdíl mezi platbami a příjmy se i nadále prohlubuje.
- podpora zemědělského sektoru v Británii nadále klesá (v současné době připadají na zemědělství jen asi 3 % HDP), což má za následek rovněž pokles podpor pro zemědělce ze Společné zemědělské politiky.

³⁰ Margaret THATCHER, britská předsedkyně vlády v letech 1979-1990, která byla vůdcem konzervativců již od roku 1975, svou stranu dovedla ve všeobecných volbách k vítězství v letech 1979, 1983 a 1987. Kromě toho, že prosadila celou řadu radikálních reforem, je známá také svým odporem vůči jakémukoliv přenesení suverenity Británie na EU, resp. ES. Sehrála významnou roli při prosazování britského rabatu, kdy prohlásila známou větu: „Chci zpět mé peníze“.

Na druhou stranu se však ostatní členské státy v čele s Francií britskému rabatu brání. Zrušení rabatu argumentují různými důvody, kupř. že:

- návrh Británie, aby si Francie financovala zemědělce ze svého národního rozpočtu odporuje jednomu z hlavních cílů Společné zemědělské politiky, kterým je vytvoření homogenního ekonomického prostředí v zemědělství pouze s centrálními subvencemi.
- Velká Británie již není chudým členem Evropské Unie. Britský HDP vyjádřený v paritě kupní síly (Purchasing Power Parity - PPP) ji řadí na 2. místo v Evropské unii a co se týče HDP na obyvatele, patří Británie už delší dobu mezi přední státy.
- Švédsko produkuje jen 2 % HDP v zemědělství, ale do společného rozpočtu plyne ze strany Švédska mnohem více finančních prostředků než od Velké Británie.
- Spojené království spolu s dalšími zeměmi prosadilo proti vůli Francie v roce 2003 zrušení subvencí Společné zemědělské politiky do výroby a také zavedení přímých plateb zemědělcům. Nyní se na oplátku očekává, že Británie ustoupí a umožní zrušení rabatu.

Na otázku, zda opravdu dojde ke zrušení britského rabatu, je velmi těžké odpovědět. Ale nutno říci, že proti tomu bude Spojené království dlouho bojovat. Nejbližší příležitost k tomuto „boji“ pak bude Británie mít již za rok. Členské státy se totiž dohodly, že se budou v roce 2009 intenzivně zabývat revizí celého evropského rozpočtu a budou se snažit najít možnosti, jak snížit celkové výdaje. A mezi hlavní témata budou bezpochyby patřit právě společná zemědělská politika a britský rabat.

Mě osobně připadá problematika britského rabatu velice zajímavá. Také z tohoto důvodu jsem se rozhodla, mezi všemi možnými britskými specifiky v rámci Evropské unie, detailně přiblížit právě tuto problematiku. Vždyť sám Jack Straw, britský ministr zahraničí, výstižně charakterizoval britský rabat slovy:

„Rabat je anomálie, ale vznikl z ještě větší anomálie - ze Společné zemědělské politiky“.³¹

³¹ Zdroj citace: Euroskop.cz [26]

Velká Británie se za dobu svého působení ve Společenství přesvědčila, že se musí přizpůsobit neustále rostoucímu počtu úkolů, za něž jsou všechny členské státy odpovědné. Je to dáno tím, že obecně platí: čím vyšší počet členských států, tím silnější jsou tendence, které by mohly Evropskou unii rozdělit. Krátkodobé národní zájmy totiž mohou narušit vývoj dlouhodobých priorit Společenství. Proto členské země sdílí odpovědnost a jednají v zájmu správného a řádného fungování systému Evropské unie. Jakákoliv zásadní změna (reforma) současného stavu musí zohlednit veškeré odlišnosti mezi jednotlivými členskými státy. Od založení Evropské unie bylo proto přijato již několik reformních smluv - Maastrichtská smlouva (resp. Smlouva o Evropské unii), Amsterodamská smlouva a Smlouva z Nice. A v současné době probíhá ve všech členských státech ratifikace Lisabonské smlouvy.

3.4 Lisabonská smlouva, její význam a vliv na Velkou Británii

Smlouvu podepsali představitelé vlád a hlavy států všech 27 členských zemí dne 13. prosince 2007 v Lisabonu. Tato smlouva má zajistit Evropské unii moderní institucionální systém, aby mohla efektivně čelit veškerým problémům a novým výzvám, před nimiž dnes stojí. Členské státy, a tedy i Velká Británie, na tyto nové problémy samy nestačí. K jejich řešení a k naplnění očekávání občanů je třeba kolektivního úsilí na vyšší, tj. evropské úrovni. Pravidla fungování Evropské unie je proto třeba aktualizovat (reformovat). Lisabonská smlouva tedy mění stávající zakládající smlouvy Evropské unie, aniž by je nahrazovala.

- Posiluje nejen úlohu Evropského parlamentu, ale i parlamentů národních, což dává Velké Británii více možností při vyjadřování a prosazování svých názorů. Lépe vymezuje rozdělení pravomocí mezi Evropskou unii a Velkou Británii (resp. členské státy). A co je velmi důležité, Lisabonská smlouva poprvé výslovně uznává možnost vystoupení kteréhokoli členského státu z Evropské unie. Tuto možnost vřele přivítala známá britská neparlamentní Strana za nezávislost Spojeného království, která prosazuje vystoupení Británie z Evropské unie.

- Zjednodušuje rozhodovací postupy a pravidla hlasování, což umožní lepší a účinnější prosazování celospolečenských i britských národních hodnot. Dále by smlouva měla pomoci zvýšit akceschopnost Evropské unie v prioritních oblastech.
- Zakotvuje Listinu základních práv jako součást evropského primárního práva. Vzhledem k tomu, že Listina musí být uplatňována a vykládána soudy Spojeného království zcela v souladu s článkem 6 Smlouvy o Evropské unii, musela Unie vzít na vědomí přání Velké Británie a vyjasnit některé aspekty uplatňování Listiny, např.: Listina základních práv nijak nerozšiřuje možnost Soudního dvora EU ani jakéhokoliv soudu Spojeného království shledat, že právní předpisy, zvyklosti nebo postupy nejsou v souladu se základními právy, svobodami či zásadami, jež Listina potvrzuje.
- Vytváří nové mechanismy pro zajištění lepší ochrany občanů. Smlouva také obsahuje tzv. „doložku solidarity“, která Velkou Británii a ostatní členské státy vyzývá k tomu, aby jednaly společně v případě, že se některý členský stát stane cílem teroristického útoku.
- Modernizuje institucionální strukturu Evropské unie tak, aby se přizpůsobila všem členským zemím. Vytváří dvě zcela nové funkce: funkci předsedy Evropské rady a funkci Vysokého představitele pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku. Ten bude zároveň i místopředsedou Komise, což by mělo zajistit větší soudržnost v rámci Unie. Smlouva dále zavádí nový Evropský útvar pro vnější činnost, který bude poskytovat podporu Vysokému představiteli pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku.
- Jedním z nejdůležitějších přínosů této smlouvy je ovšem fakt, že dává Evropské unii právní subjektivitu. Právní subjektivita umožní Evropské unii uzavírat mezinárodní dohody a vstupovat do mezinárodních organizací. Unie tak bude moci vystupovat a jednat jako jediný subjekt. To posílí pozici Evropské unie při vyjednávání a zvýší efektivitu její činnosti v celosvětovém měřítku.

Ovšem aby mohla Lisabonská smlouva vstoupit v platnost, musí ji ratifikovat všech 27 členských zemí. Způsob ratifikace si zvolí každá členská země v souladu se svým ústavním pořádkem - ve Spojeném království se jedná o hlasování v parlamentu. V Británii v současné době ratifikační proces ještě probíhá. Souhrnný přehled o ratifikačním procesu Lisabonské smlouvy ve všech členských zemích dokumentuje následující tabulka 3.4: „Proces ratifikace Lisabonské smlouvy“.

Tabulka 3.4: Proces ratifikace Lisabonské smlouvy

Země, kde byla smlouva již schválena	Země, kde ratifikace stále probíhá
Bulharsko (dne 21. března 2008)	Česká republika
Francie (dne 14. února 2008)	Dánsko
Maďarsko (dne 6. února 2008)	Estonsko
Malta (dne 6. února 2008)	Finsko
Polsko (dne 2. dubna 2008)	Irsko
Rumunsko (dne 4. února 2008)	Itálie
Slovinsko (dne 29. ledna 2008)	Kypr
-----	Litva
-----	Lotyšsko
-----	Lucembursko
-----	Belgie
-----	Německo
-----	Nizozemsko
-----	Portugalsko
-----	Rakousko
-----	Řecko
-----	Slovenská republika
-----	Spojené království
-----	Španělsko
-----	Švédsko

Zdroj: Euroskop.cz [24], vlastní zpracování

Cílem členských zemí je ratifikovat Lisabonskou smlouvu tak, aby mohla vstoupit v platnost dne 1. ledna 2009, tj. několik měsíců před následujícími volbami do Evropského parlamentu.

Pro Velkou Británii bylo zachování výjimek, odsouhlasených během loňského červnového summitu, nezbytnou podmínkou pro odsouhlasení Reformní smlouvy. A premiér James Gordon Brown potvrdil své odhodlání hájit britské zájmy i za cenu vetování smlouvy. Jelikož všechny výjimky, které si Británie vyjednala, zůstaly v konečné verzi textu zachovány, dne 21. ledna 2008 začal debatou v Dolní sněmovně proces parlamentního schvalování. Lisabonskou smlouvu již Dolní sněmovna britského parlamentu schválila dne 12. března 2008. Nyní by měla smlouvu projednávat Sněmovna Lordů. Ale podle pozorovatelů je velmi pravděpodobné, že ji schválí. Ratifikační proces by se měl ve Velké Británii uzavřít v červnu nebo červenci tohoto roku, kdy Lisabonskou smlouvu podepíše sama královna Alžběta II.

Lisabonská smlouva zásadním způsobem neovlivní britskou suverenitu a nebude mít ani žádné významné ústavně právní důsledky. Smlouva jasně stanoví, kde pravomoci EU končí. Londýn se nebude muset na evropské úrovni řídit rozhodnutími v oblasti vnitra a justice. A navíc Británie nebude vázaná dlouho diskutovanou Chartou základních práv.

Velká Británie bude během následujících šesti let proti jakékoliv institucionální změně v Evropské unii. Premiér James Gordon Brown spolu s ministrem zahraničí Davidem Millibandem zveřejnil zprávu, v níž upřesňuje britské priority v rámci Evropské unie pro příští období. Patří mezi ně kupř. liberalizace energetického a komunikačního trhu, reforma rozpočtu a také reforma společné zemědělské politiky. Britský ministr zahraničí David Milliband je přesvědčen, že smlouva je výhodná jak pro Evropskou unii, tak pro Spojené království Velké Británie a Severního Irska.

Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo analyzovat postavení, resp. zapojování Spojeného království Velké Británie a Severního Irska do evropských integračních procesů, ať už těch minulých nebo právě probíhajících. K dosažení tohoto stanoveného cíle měla přispět zejména sumarizace vzájemných vztahů Spojeného království s vybranými mezinárodními organizacemi univerzálními (tj. Organizací pro ekonomickou spolupráci a rozvoj, Organizací spojených národů a Světovou obchodní organizací) i partikulárními (tj. Commonwealthem, NATO a Radou Evropy) a také s Evropským sdružením volného obchodu. Stěžejním tématem této práce pak byla analýza vzájemného vztahu Spojeného království Velké Británie a Severního Irska s nejdůležitějším integračním seskupením - s Evropskou unií. V rámci Unie proto byla popsána a analyzována vybraná specifika, která jsou pro Velkou Británii typická. Tyto aktivity totiž mohou do určité míry naznačit, jakou cestou se bude postavení Spojeného království Velké Británie a Severního Irska v rámci Evropské unie ubírat do budoucna.

Spojené království patřilo v devatenáctém století k nejsilnějším velmocím celého světa. Ovšem drtivé dopady obou světových válek a následný rozpad tzv. britského impéria v druhé polovině dvacátého století jeho vliv velmi výrazně oslabily. Tyto události vedly k tomu, že také Británie, resp. britští politici začali hledat způsob, jak zabránit dalším konfliktům a opětovně upevnit postavení Spojeného království ve světové ekonomice. Winston Churchill v roce 1946 přišel se svou myšlenkou, aby byly vybudovány Spojené státy evropské. Velká Británie zpočátku tuto myšlenku na sjednocení Evropy podporovala, ovšem nakonec ji jako jediný evropský stát odmítla realizovat.

V následujícím integračním procesu se pak Spojené království chovalo spíše zdrženlivě a velmi důkladně zvažovalo vše, co by mohlo ohrozit jeho suverenitu. Proto také odmítla Británie vstoupit do Evropského společenství uhlí a oceli. Nakonec však usoudila, že je značně nerozumné a nevýhodné stát zcela mimo jakékoliv evropské integrační tendence. Británie se proto stala jedním ze základajících členů významných mezinárodních organizací jako např. Organizace spojených národů, Organizace Severoatlantické smlouvy, Rady Evropy a Organizace pro ekonomickou spolupráci. Spojené království bylo a v dnešní době stále je vůdčí zemí Britského společenství národů, resp. Commonwealthu. V roce 1960 bylo rovněž

z iniciativy Velké Británie založeno Evropské sdružení volného obchodu . V souvislosti s politickými změnami, které šedesátá léta dvacátého století přinesla, se Velká Británie po důkladném zvážení nakonec rozhodla podat přihlášku do Evropských společenství. A po překonání počátečních problémů a obtíží, které byly detailněji vykresleny v závěru první kapitoly, se Spojené království stalo k 1. lednu 1973 právoplatným členem Evropských společenství. Svůj lehce zdrženlivý a racionální přístup k integračnímu procesu však Británie nezměnila. Spojené království si tak snaží uchovat důležitou část své suverenity. Z tohoto důvodu si Velká Británie vyjednala řadu specifických výjimek jako např. „opt-out“ pro přijetí eura nebo zavedení „britského rabatu“.

Pro Británii bylo a stále je zachování veškerých jejích specifických výjimek velmi důležité. Proto ani právě ratifikovaná Lisabonská smlouva zásadním způsobem neovlivní suverenitu Spojeného království a nebude mít ani žádné významnější ústavně právní důsledky. Lze tedy konstatovat, že je Lisabonská smlouva pro Velkou Británii výhodná. V rámci Evropské unie je proto dnes Spojené království Velké Británie a Severního Irska chápáno jako poměrně kontroverzní člen.

Seznam použité literatury

Literatura:

- [1] BAŇOUCH, H., FEDORKO, M. *Mezinárodní organizace*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2001. 257 s. ISBN 80-210-2474-7.
- [2] BATEMAN, G., EGANOVÁ, V. *Encyklopedie Zeměpis světa*. aktualizované vydání k roku 2000. Praha: Columbus, 1999. 512 s. ISBN 80-901727-6-8.
- [3] BOOKER, CH., NORTH, R. *Skryté dějiny evropské integrace od roku 1918 do současnosti*. 2. přepracované a doplněné vydání. Brno: nakladatelství Barrister & Principal, 2006. 624 s. ISBN 80-7463-026-0.
- [4] CIHELKOVÁ, E., JAKŠ, J. *Evropská integrace - Evropská unie*. 1. vydání. Praha: Oeconomica, 2004. 396 s. ISBN 80-245-0854-0.
- [5] HALÁSKOVÁ, M. *Systémy veřejné správy v evropských zemích*. dotisk 1.vydání. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2004. 144 s. ISBN 80-248-0600-2.
- [6] *Lisabonská smlouva - konsolidovaný text Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie ve znění Lisabonské smlouvy*. Úřad vlády České republiky. Odbor informování o evropských záležitostech. Praha, 2008. ISBN 978-80-87041-38-3.
- [7] *ÚZ: Evropské právo*. Podle stavu k 1. 10. 2007. Ostrava: Sagit, 2007. 240 s. ISBN 978-80-7208-640-5.
- [8] WAISOVÁ, Š. *Mezinárodní organizace a režimy*. 1. vydání. Praha: Eurolex Bohemia, 2003. 241 s. ISBN 80-86432-46-7.
- [9] ZLÝ, B. a kol. *Integrační procesy ve světové ekonomice*. 1. vydání. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2004. 234 s. ISBN 80-248-0592-8.

- [10] ZLÝ, B., PALIČKOVÁ, I. Specifikace integrace Evropské unie - zámořské země a území. In *Ekonomická revue*, 2005, ročník VIII, číslo 3, s. 19-25. Ostrava: VŠB-TU Ostrava. Ekonomická fakulta. ISSN 1212-3951.
- [11] ZLÝ, B. *Základy teorie integračních procesů*. dotisk 1. vydání. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2006. 106 s. ISBN 80-248-0657-6.

Internetové zdroje:

- [12] *Britské předsednictví* [on-line]. 2008. [cit. 5. 3. 2008]. Dostupné na Internetu:
<<http://www.euroskop.cz/admin/gallery/4/a6b7961ae9414fc3dde8fd6d83419882.pdf>>.
<<http://www.euroskop.cz/47627/119871/clanek/predsednictvi-evropske-unie/britske-predsednictvi-1-7-2005---31-12-2005-/>>.
<<http://www.euroskop.cz/57758/clanek/predsednictvi-rady-evropske-unie/>>.
- [13] *CIA - The World Factbook* [on-line]. 2008. [cit. 3. 3. 2008]. Dostupné na Internetu:
<<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/uk.html>>.
- [14] *Co přinese Lisabonská smlouva* [on-line]. 2008. [cit. 13. 3. 2008]. Dostupné na Internetu:
<<http://www.fco.gov.uk/servlet/Front?pagename=OpenMarket/Xcelerate/ShowPage&c=Page&cid=1184758215286>>.
<<http://www.euroskop.cz/41912/clanek/lisabonska-smlouva/>>.
<http://europa.eu/lisbon_treaty/index_cs.htm>.
- [15] *Evropská komise* [on-line]. 2008. [cit. 11. 3. 2008]. Dostupné na Internetu:
<<http://www.euroskop.cz/47693/clanek/evropska-komise/>>.
<http://ec.europa.eu/commission_barroso/mandelson/index_cs.htm>.
<http://ec.europa.eu/commission_barroso/mandelson/profile_cs.htm>.
- [16] *Evropská rada* [on-line]. 2008. [cit. 10. 3. 2008]. Dostupné na Internetu:
<<http://www.euroskop.cz/39470/110763/clanek/evropska-rada/slozeni-a-pravomoci/>>.

- [17] *Evropské sdružení volného obchodu* [on-line]. 2008. [cit. 11. 4. 2008]. Dostupné na Internetu
<<http://www.euroskop.cz/39538/clanek/>>.
<<http://www.eu4you.cz/kapitoly/integracni-procesy-v-evrope.php>>.
- [18] *Evropský hospodářský a sociální výbor* [on-line]. 2008. [cit. 12. 3. 2008]. Dostupné na Internetu:
<<http://www.euroskop.cz/47708/clanek/evropsky-hospodarsky-a-socialni-vybor/#organizace>>.
<http://www.eesc.europa.eu/index_en.asp>.
<<http://eescmembers.eesc.europa.eu/eescmembers.aspx?culture=en>>.
- [19] *Evropský parlament* [on-line]. 2008. [cit. 11. 3. 2008]. Dostupné na Internetu:
<http://www.europarl.europa.eu/news/public/default_cs.htm>.
<<http://www.euroskop.cz/39546/119699/clanek/evropsky-parlament/slozeni-evropskeho-parlamentu/>>.
<<http://www.epp-ed.org/group/en/default.asp>>.
<<http://www.socialistgroup.org/gpes/meplist.do?lg=en>>.
<<http://www.alde.eu/index.php?id=meps>>.
<<http://indemgroup.eu/8/>>.
- [20] *Evropský soudní dvůr* [on-line]. 2008. [cit. 12. 3. 2008]. Dostupné na Internetu:
<<http://www.euroskop.cz/39823/110767/clanek/evropsky-soudni-dvur/>>.
<<http://www.euroskop.cz/39823/119935/clanek/evropsky-soudni-dvur/soud-pro-verejnou-sluzbu/>>.
<<http://www.euroskop.cz/39823/119934/clanek/evropsky-soudni-dvur/soud-prvniho-stupne/>>.
- [21] *Evropský účetní dvůr* [on-line]. 2008. [cit. 12. 3. 2008]. Dostupné na Internetu:
<<http://www.euroskop.cz/57908/clanek/evropsky-ucetni-dvur/>>.
<<http://eca.europa.eu/portal/page/portal/aboutus/organisation>>.
- [22] *Integrace a integrační procesy* [on-line]. 2008. [cit. 19. 4. 2008]. Dostupné na Internetu:
<<http://www.senat.cz/cgi-bin/sqw1250.cgi/new/web/orig.sqw?K=casopis&CID=275>>.

- [23] *National Statistics Online* [on-line]. 2008. [cit. 2. 2. 2008]. Dostupné na Internetu:
<<http://www.statistics.gov.uk/instantfigures.asp>>.
- [24] *Proces ratifikace Lisabonské smlouvy* [on-line]. 2008. [cit. 10. 4. 2008]. Dostupné na Internetu:
<http://europa.eu/lisbon_treaty/countries/index_cs.htm>.
<<http://www.euroskop.cz/41912/121320/clanek/lisabonska-smlouva/aktualne-z-medii/>>.
- [25] *Rada Evropské unie* [on-line]. 2008. [cit. 10. 3. 2008]. Dostupné na Internetu:
<<http://www.euroskop.cz/39562/121565/clanek/rada-evropske-unie/slozeni-a-pravomoci/>>.
- [26] *Rozpočet EU a problematika britského rabatu* [on-line]. 2008. [cit. 3. 3. 2008]. Dostupné na Internetu:
<<http://www.euroskop.cz/47499/clanek/rozpocet-eu/>>.
<<http://www.euroskop.cz/admin/gallery/4/31ef89d54b24d4c43db5359cbf0a1139.pdf>>.
- [27] *Velká Británie v Evropské unii* [on-line]. 2008. [cit. 4. 3. 2008]. Dostupné na Internetu:
<<http://www.euroskop.cz/43562/120396/clanek/spojene-kralovstvi/britanie-v-evropske-unii/>>.
- [28] *Výbor regionů* [on-line]. 2008. [cit. 12. 3. 2008]. Dostupné na Internetu:
<<http://www.euroskop.cz/47710/clanek/vybor-regionu/>>.
<cormembers.cor.europa.eu/cormembers.aspx?culture=cs>.
- [29] *Základní informace o Commonwealthu* [on-line]. 2008. [cit. 10. 2. 2008]. Dostupné na Internetu:
<<http://rozvojovka.cz/index.php?id=227&idArt=10>>.
<<http://www.thecommonwealth.org/Internal/142227/members/>>.
- [30] *Základní informace o ESVO* [on-line]. 2008. [cit. 1. 3. 2008]. Dostupné na Internetu:
<<http://www.efta.int/>>.
<<http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=156&typ=r&levelid=EU073.HTM>>.

- [31] *Základní informace o NATO* [on-line]. 2008. [cit. 9. 2. 2008]. Dostupné na Internetu:
<<http://www.nato.cz/nato.html>>.
<<http://www.nato.int/structur/index.html>>.
<<http://www.britishembassy.gov.uk/servlet/Front?pagename=OpenMarket/Xcelerate/ShowPage&c=Page&cid=1109177739549>>.
<http://cs.wikipedia.org/wiki/Severoatlantick%C3%A1_aliance>.
- [32] *Základní informace o OECD* [on-line]. 2008. [cit. 14. 3. 2008]. Dostupné na Internetu:
<http://www.oecd.org/about/0,3347,en_33873108_33873870_1_1_1_1_1,00.html>.
<<http://www.mzv.cz/wwwo/mzv/default.asp?ido=10047&idj=1&amb=1&ikony=&trid=1&prsl=&poccl=>>>.
- [33] *Základní informace o OSN* [on-line]. 2008. [cit. 9. 2. 2008]. Dostupné na Internetu:
<<http://rozvojovka.cz/index.php?id=227&idArt=6>>.
<<http://www.un.org/Depts/dpko/dpko/index.asp>>.
<<http://www.osn.cz/>>.
- [34] *Základní informace o Spojeném království* [on-line]. 2008. [cit. 2. 2. 2008]. Dostupné na Internetu:
<http://cs.wikipedia.org/wiki/Spojen%C3%A9_kr%C3%A1lovstv%C3%AD>.
- [35] *Základní informace o teritoriu Velká Británie* [on-line]. 2008. [cit. 2. 2. 2008]. Dostupné na Internetu:
<<http://www.businessinfo.cz/cz/sti/velka-britanie-zakladni-informace-o-teritoriu/1/1000687/#sec2>>.
- [36] *Základní informace o WTO* [on-line]. 2008. [cit. 10. 2. 2008]. Dostupné na Internetu:
<<http://www.mzv.cz/wwwo/mzv/default.asp?ido=8212&idj=1&amb=1&ikony=&trid=1&prsl=&poccl=>>>.
<<http://www.wto.org/index.htm>>.

- [37] *Základní údaje o Anglii* [on-line]. 2008. [cit. 1. 2. 2008]. Dostupné na Internetu:
<<http://cs.wikipedia.org/wiki/Anglie>>.
<http://cs.wikipedia.org/wiki/Spr%C3%A1vn%C3%AD_%C4%8Dlen%C4%9Bn%C3%ADAnglie>.
- [38] *Základní údaje o Radě Evropy* [on-line]. 2008. [cit. 10. 2. 2008]. Dostupné na Internetu:
<<http://www.mpsv.cz/cs/1011>>.
<<http://www.coe.int/>>.
<<http://www.echr.coe.int/ECHR/EN/Header/The+Court/The+Court/Composition+of+the+Plenary+Court/>>.
- [39] *Základní údaje o Severním Irsku* [on-line]. 2008. [cit. 1. 2. 2008]. Dostupné na Internetu:
<http://cs.wikipedia.org/wiki/Severn%C3%AD_Irsko>.
<<http://cs.wikipedia.org/wiki/Belfast>>.
- [40] *Základní údaje o Skotsku* [on-line]. 2008. [cit. 1. 2. 2008]. Dostupné na Internetu:
<<http://cs.wikipedia.org/wiki/Skotsko>>.
<http://cs.wikipedia.org/wiki/V%C3%BDvoj_spr%C3%A1vn%C3%ADho_%C4%8Dlen%C4%9Bn%C3%AD_Skotska>.
- [41] *Základní údaje o Walesu* [on-line]. 2008. [cit. 1. 2. 2008]. Dostupné na Internetu:
<<http://cs.wikipedia.org/wiki/Wales>>.
- [42] *Zapojení Velké Británie do orgánů Evropské unie* [on-line]. 2008. [cit. 10. 3. 2008]. Dostupné na Internetu:
<<http://www.euroskop.cz/44915/121564/clanek/institute-eu/institucionalni-struktura-eu/>>.
<http://europa.eu/institutions/index_cs.htm>.

Seznam zkratek a symbolů

EHP	Evropský hospodářský prostor
EHS	Evropské hospodářské společenství
ERM	Exchange Rate Mechanism (mechanismus směnných kurzů)
ES	Evropské(á) společenství
ESUO	Evropské společenství uhlí a oceli
ESVO	Evropské sdružení volného obchodu
EU	Evropská unie
GATT	General Agreement on Tariffs and Trade (Všeobecná dohoda o clech a obchodu)
GBP	Great Britain Pound (britská libra)
HDP	Hrubý domácí produkt
NATO	North Atlantic Treaty Organisation Organizace Severoatlantické smlouvy
OECD	Organization for Economic Co-operation and Development (Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj)
OSN	Organizace spojených národů
SSSR	Svaz sovětských socialistických republik
USA	United States of America (Spojené státy americké)
WTO	World Trade Organisation (Světová obchodní organizace)

Seznam tabulek a obrázků

Seznam obrázků

Obrázek č. 1.1: Mapa Spojeného království Velké Británie a Severního Irska

Seznam tabulek

Tabulka č. 1.1: Národnostní složení obyvatelstva Velké Británie

Tabulka č. 1.2: Základní makroekonomické ukazatele

Tabulka č. 3.1: Počet hlasů členských zemí v Radě EU

Tabulka č. 3.2: Zastoupení Velké Británie v Hospodářském a sociálním výboru

Tabulka č. 3.3: Zastoupení Velké Británie ve Výboru regionů

Tabulka č. 3.4: Proces ratifikace Lisabonské smlouvy

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- byl(a) jsem seznámen(a) s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. - autorský zákon, zejména § 35 - užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 - školní dílo,
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně ke své vnitřní potřebě bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3),
- souhlasím s tím, že jeden výtisk bakalářské práce bude uložen v Ústřední knihovně VŠB-TUO k prezenčnímu nahlédnutí a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že údaje o bakalářské práci, obsažené v Záznamu o závěrečné práci, umístěném v příloze mé bakalářské práce, budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO,
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona,
- bylo sjednáno, že užít své dílo - bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 25. dubna 2008

.....
Vendula Janečková

Adresa trvalého pobytu studenta:

V Osadě 929 / 5, Ostrava - Radvanice, 716 00

Seznam příloh

1. Přehled zemí Commonwealthu
2. Přehled zámořských zemí a území Velké Británie
3. Seznam členů Organizace spojených národů
4. Seznam členských států Světové obchodní organizace
5. Seznam členů Organizace Severoatlantické smlouvy (NATO)
6. Seznam členských zemí Rady Evropy
7. Přehled britských členů Parlamentního shromáždění Rady Evropy
8. Instituce a orgány Evropské unie
9. Počet křesel členských zemí v Evropském parlamentu
10. Seznam Britů ve Skupině Evropské lidové strany a Evropských demokratů
11. Seznam Britů ve Skupině sociálních demokratů v Evropském parlamentu
12. Seznam Britů ve Skupině Aliance liberálů a demokratů pro Evropu
13. Seznam Britů ve Skupině Nezávislost / Demokracie
14. Počet členů výborů
15. Přehled předsednických zemí Evropské unie
16. Finanční perspektiva 2007-2013